

सितनमा अरिंगाल

शक्तिवर्द्धक भन्दै पहिले-पहिले सिकार गरी खाइने अरिगाल अहिले होटल-रेस्टुरेन्टको मेनुसम्मै आइपुगेको छ

■ **धनश्याम खड्का** (म्याग्दी)

अरिंगालले टोकेर मान्छेको ज्यानै गएका समाचार आइरहन्छन् । म्याग्दीमा भने अरिंगालको सितन मानै बन्दैन, यसको परिकार विदेशसम्म पुग्ने गरेको छ । यहाँका हरेकजसो होटल-रेस्टुरेन्टमा अरिंगालका लार्भाको विभिन्न आइटम खान पाइन्छ । फुलवाट लार्भा, लार्भावाट प्युपा र प्युपावाट वयस्क अरिंगाल बन्छ । स्थानीयहरू लार्भा र प्युपा अवस्थाका अरिंगालको सिकार गर्छन् । ढाड दुखेको ओखती र शक्तिवर्धक मानिने भएकाले पहिलेपहिले अरिंगालको सिकार गरी खाने चलन थियो । परम्परागत सिकारीले अरिंगाल पोलेर त्याउने र सायीभाइ मिलेर खाने चलन अहिले होटल-रेस्टुरेन्टको मेनुसम्मै आइपुगेको छ । म्याग्दीमा अरिंगालको व्यवसायीकरण एक दशकअघि महेन्द्र गुरुङले सुरु गरेका हुन् । मुस्ताङको बारागुड मुक्तिक्षेत्र गाउँपालिका-३ छुम्साङ घर भएका उनी म्याग्दीको रघुगंगा गाउँपालिका-३ तिल्केनीमा चमेरे रेस्टुरेन्ट सञ्चालन गर्छन् । ‘२१ वर्षअघि मोटरवाटो थिएन । चमेरे भन्ने स्थानमा रेस्टुरेन्ट खोलेको थियँ,’ गुरुङले विगत सम्भे, ‘मेरा अधिकांश ग्राहक खच्चड लिएर हिँड्ने थिए । त्यतिवेला रानीपौवा, बैसरीतिरका केही मान्छेले अरिंगाल पोलेर ल्याउँथे । हामी फ्राई गर्दिन्थ्यौ, उनीहरू मदिरासँग खान्थे ।’ पछि आफूले पनि चालेको लागेपछि व्यावसायिक रूपमै विक्री गर्न थालेको उनको भनाइ छ । ‘मान्छेहरू अरिंगाल पाइन्छ र भन्दै आउन थालेपछि १० वर्षअघि मेन्चुमै अरिंगाल आइटम पनि राखेको हुँ,’ उनले भने ।

होटल तथा रेस्टुरेन्ट व्यवसायमा लामो समयदेखि संलग्न बेनीकी सिर्जना भट्टचन टिकटक तथा सामाजिक सञ्जालमा ‘अरिंगालवाली’ भनेर चर्चामा छिन् । उनले चमेरे रेस्टुरेन्टमा अरिंगाल खोज्दै आउने ग्राहकको भीड देख्दै यसको सिको गरेकी हुन् । अरिंगालका लार्भा प्रतिकेजी पोलासहित ३ हजार र प्रतिप्लेट (सानो) ६ सय ५० रुपैयाँ पर्छ । गुरुङले वर्षमा एक विन्टलभन्दा बढी लार्भा बेच्ने गरेकी छन् । अहिले म्याग्दीका प्रायः सबै होटल रेस्टुरेन्टमा धेरैभर अरिंगालका परिकार पाइन्छन् । आफ्ना ग्राहक थेग्न पनि उनीहरू खोजीखोजी अरिंगाल फिकाउँछन् । महँगो भएकाले यसको ग्राहक अलि पैसावाला हुने व्यवसायी बताउँछन् ।

गुरुङको रेस्टुरेन्टमा कास्कीको मदीखोला क्षेत्र, स्याङ्जाको रंगे ठाँटी, सेतीदोभान, पर्वतको कुम्पा, फलेबास, काकीनेटाबाट अरिंगालको गोला बेच्न ल्याउँछन् । पर्वत, स्याङ्जातिर अरिंगाल खाने र सिकार गर्ने चलन छैन । ‘खेत र बारीका रूखमा अरिंगालले गोला लगाउने र नजिकै खेती लगाउन जाँदा टोक्ने गरेपछि स्थानीयले पैसा दिएर अरिंगाल पोल्न बोलाउँछन्,’ रघुगंगा-३ का अरिंगाल सिकारी प्रदीप विकले भने, ‘गोला छ र भने खबर पाएपछि अघिल्लो दिन जान्छौ । पोल्न मिल्ने ठाउँमा रहेछ भने साँझ लामा बाँसका भाटा, मट्टीतेल, पोल्ने कपडा र बोरा व्यवस्था गर्छौ अनि राति पोच्छौ । गाडी पाए राति नै नपाए भोलिपल्ट बिहानै फर्कन्छौ ।’ उनका अनुसार मान्छे र गाईबस्तुलाई टोकेर हेरान भएका स्थानीयले कालो अरिंगाल पोलेवापत खानासहित ३-४ हजार नै दिएर पठाउँछन् ।

सुरुमा एउटा अरिंगालले रूखका हाँगा, घरका भित्ता वा भीरमा आफू मात्र बस्ने सानो चाका बनाई बढीमा ३-५ वटासम्म फुल पारी रूखका बोक्राको धूलोको लेप बनाई टाल्ने गर्छ । सो चाकावाट १५-२० दिनमा लार्भा र प्युपा हुँदै वयस्क बन्छ । यसरी संख्या थपिँदै जाँदा गोलाको आकार पनि ठूलो देखिन्छ । जति ठूलो गोला उति धेरै अरिंगाल । अरिंगालले अन्डाकार गोलाभित्र पत्रपत्र थालीजस्ता चाका बनाउँछन् । प्रायः अरिंगाल एक वर्षमा एउटा गोलामा मानै बस्छन् । ‘एउटा गोलामा एउटा अरूभन्दा ठूलो माउ अरिङ्गाल र ८-१० वटा डल्लो, कालो आकारका भाले हुन्छन्,’ रघुगंगा-३ पिप्लेका सिकारी अर्जुन विकले भने, ‘भाले अरिंगाल तान्दा रबरजस्तै तत्कन्छ । खान हुन्छ कि हुँदैन थाहा छैन । हेर्दा कालो र तत्कने भएकाले खानामा मिसाउँदैनौ, फाँछौ ।’

सिकारी किरा पछ्याउँदै सिकारी

सिकारी किरा मानिने अरिंगालले मौरी, भिँगादेखि साना किरा र सिसोमेत खान्छन् । घरमा सुकुटी बनाउन सुकाएको मासुसमेत अरिंगालले टुक्रा पारेर लैजान्छन् । समूहमा बस्ने विषालु मांसाहारी अरिंगाल जमिनमूनि र अर्ला रूखका हाँगामा गोलो बनाएर बस्छन् । सिकारीसँग यसको गोलो पत्ता लगाउने रथाने तरिका छ्न् । कसैले सुकाएको सुकुटी खान आएका अरिंगाल कुन दिशातिर उडे भनेर पछ्याउँछन् र गोलोको पहिचान गर्छन् । कतिले भने खेतबारी र जंगलमा गोला खोज्दै हिँड्छन् । ‘गोला सानो रहेछ भने निगरानीमा राख्छौ र ठूलो भएपछि पोच्छौ,’ सिकारी अर्जुन विकले भने । सोमवार साँफेमात्र उनी पर्वतको मल्लाज क्षेत्रवाट अरिंगालको गोला पोलेर बेच्न चमेरे रेस्टुरेन्ट आइपुगेका थिए ।

गोला पोलेर निकाल्नु सजिलो काम भने होइन । लामा बाँस वा भाटाको टुप्पोमा जल्ने खालका कपडा वा जुटका बोरा बाधिर मट्टीतेलमा चोपलेपछि गोला लगेर आगो लगाइन्छ । वयस्क अरिंगाल बाहिर निस्कन्छन् र आगोमा परी मर्छन् । त्यसपछि गोला फाँरेर घर

भैम बिमरे

लगिन्छ । सजिलो र होचो स्थानमा लाटा अरिंगालका गोला रहेछ्न् भने सिकारीले बोरामा गोला हाल्छन् र तातोपानी खन्याएर गोला फोडेर लार्भा निकाल्छन् । लार्भालाई तेल वा घिउमा मरमसला राखी फ्राई गरिन्छ । ‘अरिंगालको स्वादमा पल्केकाहरूले विदेशवाट पनि मगाउँछन् । घर विदावाट फर्कने बेलामा कतिले लैजान्छन्,’ चमेरे रेस्टुरेन्टका गुरुङले भने, ‘आइतवार मात्र ५ केजी फ्राई अरिंगाल एक जनाले यूकै लगे । अरिंगाल नै नहुने र कहिल्यै नचाखेका मुस्ताङ्गीले पनि हिजोआज अर्धर गर्न थालेका छन् ।’

अरिंगालको सिकार गर्ने चलन धेरै पुरानो हो । विशेषगरी मगर समुदायले सिकार गर्थे । हिजोआज सबै जातिका मानिस सिकार गर्न माहिर छन् । सिकारीहरूका अनुसार अरिंगाल दुई प्रकारका हुन्छन्, कालो र रातो । रातौले गोलामा पुग्दा र चलाउँदा पनि हतपत टोक्दैनन् तर कालो बढी रिसाहा हुन्छन् । गोलाको नजिक मात्र होइन वरपर पुग्दा पनि आक्रमण गर्न आउँछन् । ८-१० वटासम्म रातौले टोक्दा मान्छे मर्दैन तर ६-८ वटा कालोले टोक्को भने ज्यानै जान सक्छ । अरिंगाल प्रजातिकै अर्च्छुटँ, बच्छुटँले भने खरबारी, पर्खालका टोड्का, काल्ना र ढुंगाका कापमा गोला बनाउँछन् ।

अरिंगाल मध्य असारेदेखि मंसिरसम्म भ्त्तानै गरिन्छ । गोला पोलेपछि बाँहिरी कुट जलेर नष्ट भएपछि भित्र पोलामात्र बाँकी रहन्छ । पोलालाई घरमा ल्याएर भित्रका लार्भा र प्युपा फिकिन्छ । स्थानीयहरू यसलाई अरिंगालका वच्चा भन्छन् ।

हाड जोनी दुब्ले खासगरी नसासम्बन्धी समस्या भएकाले र यौनदुबलता भएकाले अरिंगाल खोजीखोजी खान्छन् । धेरै खाए शरीरमा ताप बढाउने स्थानीयको अनुभव छ । ‘एक प्लेट फ्राई खाने हो भने दोस्रो दिन फरक अनुभव हुन्छ । धेरै खाए रामी बनाउँछ, सर्दी शरीर भएकालाई अझ राम्रो हुन्छ,’ अरिंगाल पारखी यातायात व्यवसायी मोहन केसीले भने, ‘महँगो भए पनि खोजीखोजी खान्छु ।’

विषादीको प्रयोग

हिजोआज अरिंगाल सिकार गर्न विषादीको पनि प्रयोग हुन थालेको छ । नाम सार्वजनिक गर्न नचाहने एक सिकारीले तरकारीमा किरा मार्न प्रयोग हुने विषादीको भोलामा स-साना कपडाको टुक्रा भिजाएर त्यसलाई गुच्चामा बेरी बेरेर गोलामा गुलेलीले हान्ने गरिन्छ । विषादीसहितको कपडा बेरिएको गुच्चा गोलाभित्र पसेपछि त्यसको गन्धले ६-८ घण्टामा माउ भाग्छन्, सबै लार्भा मर्छन् । त्यसपछि सिकारीले सजिलै गोला फिकरेर बजारमा पुर्‍याउँछन् । यसरी मारेका लार्भा फुलेर ठूला तर च्याट्टी परेका हुन्छन् । खाँदा अन्यको भन्दा कम स्वादिलो हुन्छ । जसलाई पारखीले स्वाद छुट्याउन सक्छन् । अरिंगालका लार्भा बजारमा खुल्ला र छुट्यापछुट्यापी विक्री भए पनि कानुनी रूपमा भने अरिंगाल मार्न र यसको गुँड भत्काउन पाइँदैन । राष्ट्रिय निकुञ्ज तथा वन्यजन्तु संरक्षण ऐन २०२९ को पाँचौँ संशोधन ०७४ को दफा २६ को उपदफा ६ मा गोली, पासो वा अन्य मार्ने, वन्यजन्तु एवं चराचुरूगीको फुल, गुँड फिकने, मार्ने वा नष्ट गर्ने काम गर्नेलाई विगोअनुसार २० हजार जरिवाना वा ६ महिना कैद वा दुवै हुन सक्ने भनिएको छ । ‘धर्तीका हरेक जीव पारिस्थितिक प्रणालीका अंग हुन् । अरिंगालले परागसेचन गराउनु र फोहोरमा हुने भिँगा तथा बालीनालीका हानिकारक किरा खाएर वातावरण सफा राख्न मद्दत गर्छन् । कानुनले यी सबै वन्य जीवजन्तु मार्न प्रतिबन्ध लगाएको छ,’ डिभिजन वन कार्यालयका सहायक वन अधिकृत नरव्हादुर श्रेीले भने, ‘विषालु र रिसाहा स्वभावका अरिंगाललाई मानिस मन पराउँदैनन् । पोल्छन्, मार्छन् र खान्छन् । तर कानुनले मार्न वर्जित गरेको छ ।’

■ **गोतिबद्ध पोखरेल** (काठमाडौँ)

मौरी सम्झनेहरू मह चाखेको कल्पना गर्छन्, मुख मिट्‍याउँछन् । अरिंगाल सम्झनेहरूलाई त्यसले चिल्दाको सास्ती स्मरण गर्छन् । अरिंगाल थुप्रै थरीका छन् । आफूलाई असुरक्षा आभास हुनेबित्तिकै अगाडिका प्राणीमाथि जाइ लाग्ने अरिंगालवाट जोगिन नसके ज्यानै जान सक्छ ।

गत साउन ७ मा सल्यानको शारदा-१ दारिमचौरमा २६ वर्षीय कृष्ण थापाको अरिंगालको टोकाइवाट मृत्यु भयो । ओप टिप्न रूखमा चढ्दा उनलाई अरिंगालले चिलेका थिए । उपचारार्थ नेपालगन्ज लैजाने क्रममा उनको मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ । त्यसअघि गोठाला जाँदा अरिंगालले चिलेर कालीमाटी-४ का ७ वर्षीय बालक देवदर्शन राताको मृत्यु भएको थियो ।

साउन १९ मा रूकुम पश्चिमको त्रिवेणी-१ का ३८ वर्षीय सुवर्ण सुनारको मृत्युको कारण अरिंगालको टोकाइ थियो । स्थानीय उपचारले निको नभएपछि उनलाई नेपालगन्ज लैजाने क्रममा मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ । उनलाई ५३ ठाउँमा चिलेको पाइएको थियो ।

गत शनिवार तनहुँको छुङपाटनका ३१ वर्षीय टोपबहादुर कुमालको अरिंगालको टोकाइवाट मृत्यु भयो । नदी किनारको सिसौ रूखमा रहेको अरिंगालको गोला पोल्ने क्रममा गत बिहीवार उनलाई धेरैवटाले चिलेका थिए । पोखराको गण्डकी अस्पतालमा उपचारका क्रममा उनको मृत्यु भयो । अरिंगालको टोकाइवाट घाइतेका समाचार धेरै नआए पनि मृत्यु भएका खबर सञ्चारमाध्यममा आइरहन्छन् । महाराजगन्जको त्रिवि शिक्षण अस्पतालका दुई जना चिकित्सकले गरेको एक अनुसन्धानले अरिंगालको टोकाइवाट घाइते हुनेमध्ये २५ प्रतिशत मानिसहरूको मृत्यु हुने गरेको देखाएको छ । नेपाल स्वास्थ्य अनुसन्धान परिषद्को जर्नलमा प्रकाशित एमआर सिग्देल र केबी राउतको अनुसन्धानमा अस्पताल भर्ना भएका १८ जना विरामीमध्ये २५ प्रतिशतको मृत्यु भएको छ । तीमध्ये १३ जना कृषक थिए भने अधिकांश दुर्गम गाउँका थिए ।

अरिंगालको टोकाइवाट भएका घटना अगस्टदेखि नोभेम्बरसम्म रहेको पाइएको थियो । यस्तै, उनीहरूमा वान्ता आउने, रेड युरिन, जन्डिस, पिसाब रोकिने जस्ता लक्षण देखिने गरेको पाइएको थियो । ‘ओलिगुरिया’को समस्या टोकाइ भएको ४८ घण्टामा देखिने गरेको पाइएको थियो । यस्तै, ५० प्रतिशत विरामीलाई रगत आवश्यक पर्ने अनुसन्धानमा उल्लेख छ । विरामीमा रातो रक्त कोषिका मर्ने र क्षति हुने गरेको पाइएको थियो । अरिंगालको टोकाइवाट पिसाब प्रणालीमा पनि समस्या पर्ने हुँदा मिर्गौलाले काम नगर्ने जस्ता समस्या देखिने पाइएको थियो । सन् २०१८ मा इकोलोजिकल इन्टोमोलोजी जर्नलमा ‘हामी किन मौरीलाई माया र अरिंगाललाई धुणा गर्छौ’ भन्ने एउटा अनुसन्धानात्मक आलेख थियो । सेइरिन सम्नर, जर्जिया ल र अलसान्ड्रो सिनीको संयुक्त रूपमा प्रकाशित उक्त आलेखले मौरी र बारुला प्रकृतिमा खेल्ने भूमिका समान छ

गुनी कि बैगुनी

भनेको छ । विरुवालाई परागसेचनमा सघाउँछन् । मौरीले विशेष गरेर परागसेचनमा महत्त्वपूर्ण भूमिका खेल्छ्न् भने अरिंगाल/बारुला चाहिँ किरा-फट्यांग खाएर खेतीपातीमा सघाउँछन् । बालीमा लाग्ने किरा खाएर किट नियन्त्रणको काम अरिंगालले गर्ने उक्त रिपोर्टमा छ ।

उक्त अनुसन्धानले ४५ देशका ७ सय ५० जना मानिसहरूमा गरेको सर्वेक्षणमा सहभागीले अरिंगाल भन्नेबित्तिकै उनीहरूको टोक्ने (खिल), रिस उठ्ने र खतरनाक किरा सम्झिए भने मौरी भन्नेबित्तिकै मह र परागसेचन सम्झएको उल्लेख छ । त्रिभुवन विश्वविद्यालय प्राणीशास्त्र विभागका सहप्राध्यापक किटविज्ञ दयाराम भुसालका अनुसार अरिंगालहरू विशेषतः जंगलमा बस्ने स्वभावका हुन्छन् । घरहरूमा भए पनि कृत्ताकाच्च्यामा गोला बनाएर बस्छन् । उनीहरू मौरी जस्ता हुँदैनन् । अरिंगाल/बारुलाहरू आफूलाई चाहिँने सीमित मात्रामा मह उत्पादन गर्छन् ।

अरिंगाल/बारुलाहरूको जीउको माथिल्लो र पछाडिको भागलाई साँघुरिएको कमर (पिटियोल) ले छुट्याउँछ । मौरीभन्दा अरिंगाल ठूला हुन्छन् । पातलो पखेटाको मद्दतले टाढाटाढासम्म जान सक्छन् । ‘अरिंगालले मौरी पनि खान्छ, अन्य किराहरू पनि खाईदिन्छ,’ भुसाल भन्छन्, ‘मौरीहरू परागसेचनसँग बढी सम्बन्धित भए, अरिंगाल भने परागसेचनका सहयोगी र हिंस्रक दुवै छन् ।’

दुवै उस्तै भए पनि टोकाइ फरक हुने बताउँछन् भुसाल । मौरीले एक पटकमाथै टोक्छ, जुन उसका लागि हानिकारक हुन्छ । कारण खिलसँगै मौरीको पाचन प्रणालीको केही भाग नसा छाड्ने गर्छ । एब्डोमिन रन्जरका लागि मौरी मर्छ । अरिंगाल/बारुलाले पटकपटक टोक्ने गर्छन्, जसका कारण मानिसलाई विभिन्न प्रकारको दुष्प्रभाव पर्छ । एकै पटक धेरै प्रकारको एलर्जीको सामना गर्नुपर्ने भएकाले मानिसले प्रतिरोध गर्न नसक्ने अवस्था हुने अनुसन्धानहरूमा देखाइएको छ । अरिंगाल केही समूहमा बस्ने र केही एकै पनि हिँड्ने खालको हुन्छन् । मौरी तथा अरिंगालका खिलमा विशेषगरी मेलिटिन र एपामिन हुन्छन् ।

मेलिटिन एउटा विषालु पदार्थ भएकाले मानिस वा अन्य जन्तुको कोषलाई छेड्ने र मार्ने काम गर्छ भने, एपामिन रक्तनली हुँदै दिमागसम्म पुग्ने र रक्तसञ्चारमा अवरोध गर्ने अनुसन्धानहरूमा पाइएका छन् । बारुला/अरिंगालहरूमा फोसफोफोलिएज-ए,बी, अल्फा फोरोमोन्स, ह्यालारोगनिडेज, एमसीडी पेप्टाइड, वास्य काईनिन, हिस्टामाइन, सेरोटोनिन, डोपामाइन जस्ता कम्पाउन्डहरू पाइन्छन् । टोक्दा मान्छेलाई तत्काल दुष्प्रभाव हुन्छ । संसारमा १७ हजार प्रजातिका मौरी पहिचान भएका छन् । नेपालमा ६ प्रजाति पाइन्छन्, जसमा ४ रथाने हुन् । नेपालमा बारुला/अरिंगाल भने ११ प्रजाति पाइन्छन् । यी प्रजाति मनसुनदेखि डिसेम्बरसम्म सक्रिय हुने त्रिवि जीवविज्ञान विभागवाट गंगा काफ्लेले गरेको शोधपत्रमा उल्लेख छ ।

दरबारमार्ग मुल सडक कमलादी मा भुइ तला सटर देखी सम्पुर्ण घर बिक्रीमा
9808882676

जग्गा बिक्रीमा
लुभु बसपार्कबाट २00 मिटरमा 0-3-१-१ जग्गा बिक्रीमा, खानेपानी, बिजुली, इनार पनि भएको, वाट्सएप/कलः 9843460452

प्राविधिक शिक्षामा भर्ना सुल्यो
१. प्रि- डिप्लोमा बाली विज्ञान जे.टी.ए.
२. प्रि- डिप्लोमा पशु विज्ञान जे.टी.ए.
>शैक्षिक योग्यता: SLC/SEE मा कुनै पनि ग्रेड ल्याएका छात्र/छात्राहरू
TTRI Kumaripati, Lalitpur
फोनः 0१-५8३७५8८, ८८8९६१८१५२

यौन-शक्ति बढ्दक
यौन दुर्बलता कमजोरी हटाई EXTRA TIME बढाई यौनशक्ति बढाउने विश्वस्तरीय HERBAL SUPPLIMENT, GERMANY, USA, LONDON PRODUCTS ARE AVAILABLE (80 वर्षसम्म हुन)
जाँड-रक्सी कुनैत थाहै नदिई मुटुउज्ज
स्तन बढाउने घटान्ने, गुवाक टाइट गर्ने, मोटापन घटाउने बढाउने।
हाइ टोन्स स्ट्रेपञ्च
SEX TOY पाइन्छ ।
FREE HOME DELIVERY ALL OVER NEPAL
9851147810,9818 941842

WANTED
A reputed school in Kapan, Nayapati has vacancy for:
1. Pre-Primary Teacher Salary- 40K+
2. Nepali Primary Teacher Salary- 35 K+
3. Music Teacher Salary - 35K+
4. Store Keeper Salary- 30K+
Priority will be given to experienced teachers.
9841701607
himalayan2048@gmail.com

वर्गीकृत डिसप्ले
अब मल्टिकलरमा पनि ध्याज्न सकिने
श्याम स्वेतः रु. ३000/-*
स्पट कलरः रु. ३५00/-*
मल्टि कलरः रु. ५000/-*
सम्पर्क नं. ५१३५000, ५१३५008, Ext. १६8८
Email: mktdisplay@kmg.com.np
*** उपरोक्त दररेटहरूमा मूल्य अभिवृद्धि कर समावेश गरिएको छैन ।**

के गर्लान् एसका चार पूर्वमन्त्री ?

मन्त्रीबाट अपमानजनक रूपमा हटाइएको भन्दै पार्टी नेतृत्वसँग असन्तुष्ट रामकुमारी भाँक्री, विरोध खतिवडा, प्रेम आले र किसान श्रेष्ठ एकातिर पार्टीबाटै चुनाव लड्ने बताइरहेका छन्, अर्कोतिर एमाले नेताहरूसँग निरन्तर संवादमा छन्

■ **बबिता शर्मा** (काठमाडौं)

मन्त्रीबाट अपमानजनक तरिकाले हटाइएको भन्दै एकीकृत समाजवादीका सचिव रामकुमारी भाँक्री, स्थायी कमिटी सदस्य विरोध खतिवडा, पोलिटब्यूरो सदस्य प्रेम आले र केन्द्रीय सदस्य किसान श्रेष्ठ पार्टी नेतृत्वसँग असन्तुष्ट छन्। चारै जना पार्टीको नियमित काममा फर्केका छैनन्। भाँक्रीले त सार्वजनिक रूपमै अध्यक्ष माधवकुमार नेपालसँग असन्तुष्टि पोखेकी छन्। खतिवडा, आले र श्रेष्ठ प्रत्यक्षतर्फका तथा भाँक्री समानुपातिक सांसद हुन्। उनीहरू एमाले नेताहरूसँग पनि नियमित संवादमा छन्। सोही कारण उनीहरू अहिलेकै पार्टीबाटै चुनाव लड्छन् कि अन्य पार्टीबाट भन्ने चर्चा एकीकृत समाजवादीभित्र चलिरहेको छ।

तनहुँ-१ का सांसद श्रेष्ठ पार्टी नेतृत्वसँगको तत्कता साँकेएकाले एकीकृत समाजवादीबाटै चुनाव लड्ने बताउँछन्। 'यो बीचमा तत्कताजस्तो थियो, अब त्यो मिलाइसकियो,' उनले भने, 'हामी चारै जनाले पार्टी छोड्ने वा कतै जाने कस्यना पनि गरेका छैनौं तर ढिलमा पुर्‍याएर लातले हिकोए भन्ने विकल्प त सबैले खोज्छन् नि।'

प्रदेश एवं संघीय निर्वाचनका लागि सिट बाँडफाँट गर्न एकीकृत समाजवादीका उपाध्यक्ष प्रमेश हमाल र महासचिव वेदुराम भुसालले गठबन्धनको कार्यदलमै बसेर काम थालेका छन्। सिट बाँडफाँटमा प्रतिनिधिसभातर्फ ४० सिटको अडान राख्ने र २५ सिटलाई 'बटमलाइन' बनाउने एकीकृत समाजवादीले रणनीति बनाएको छ। एमालेमै हुँदा प्रत्यक्षतर्फ जितेकाको सिट सुरक्षित हुने उनको योजना छ। भाँक्रीले यस पटक प्रत्यक्षतर्फ गुल्मी-२ वा काठमाडौँ-२ बाट चुनाव लड्ने सोचमा रहेको बताएकी छन्। 'गुल्मी वा काठमाडौँबाट चुनाव लड्ने भइरहेको छ,' उनले भनिन्, 'गठबन्धनको शीर्ष नेतृत्व पनि यस विषयमा सकरात्मक छ, तर सिट बाँडफाँट हुँदा के हुन्छ, हेरौं।'

एकीकृत समाजवादीका एक पदाधिकारीका अनुसार भाँक्रीलाई गुल्मी-२ बाट टिकट दिने सम्भावना छ। भाँक्रीले आफ्नो चाहना पनि गुल्मी नै रहेको बताइन्। गठबन्धनमा सिट बाँडफाँट हुँदा क्षेत्र १ कांग्रेसले र २ एकीकृत समाजवादीले पाउने सम्भावना छ। ०७४ को निर्वाचनमा गुल्मी-२ बाट एमाले सचिव

गोकर्ण विष्ट निर्वाचित भएका थिए। ०७४ मा विष्टले वाम गठबन्धनका तर्फबाट ३४ हजार ६ सय १८ मत ल्याएका थिए। प्रतिस्पर्धी चन्द्र केसीले २० हजार १ सय ५७ मत ल्याएका थिए। खतिवडा मकवानपुर-२ बाट निर्वाचित सांसद हुन्। अहिले पनि त्यहीँबाटै चुनाव लड्ने सोच बनाएको उनले बताए। 'पार्टीमा केही समस्या भए पनि हल भइसके। त्यसकारण म एकीकृत समाजवादीबाटै चुनाव लड्छु,' उनले भने। ०७४ को निर्वाचनमा खतिवडाले ४४ हजार ७ सय ४४ मत ल्याएर कांग्रेस उम्मेदवार महालक्ष्मी उपाध्याय ढिनलाई पराजित गरेका थिए। ढिनाले ३२ हजार ६ सय ८५ मत ल्याएकी थिइन्।

मकवानपुरबाट चार पटक चुनाव जितेका खतिवडा यस पटक आफैँ उठ्छन् वा श्रीमती मनु सिग्देललाई उठाउँछन् भन्ने चर्चा पनि एकीकृत समाजवादीभित्र छ। 'अहिलेसम्म आफैँ चुनाव लड्ने मुडमा छु, अर्को दुई-तीन महिना बाँकी छ। वुढेमकाल लागिंसक्वो, त्यसकारण के हुन्छ, त्यो भिन्दै भयो,' खतिवडाले भने, 'म उठिन भन्ने भाग कता जान्छ, ठेगान छैन।' एकीकृत समाजवादीका अर्का सांसद श्रेष्ठ र कांग्रेस नेता रामचन्द्र पौडेलको निर्वाचन क्षेत्र एउटै हो। पौडेल र श्रेष्ठले तनहुँ-१ बाटै चुनाव लड्ने तयारी थालेका छन्। 'गठबन्धनमा पहिलादेखि नै जसले जहाँ जितेको छ, त्यहाँ उसले पाउने भन्ने कुरा भएकाले मेरो दावी छ, मलाई पार्टी र गठबन्धनका नेताहरूले धोका दिनहुन भन्नेमा पूर्ण विश्वस्त छु,' श्रेष्ठले भने। ०७४ को निर्वाचनमा एमालेबाट श्रेष्ठले ३४ हजार ४ सय ८९ मत ल्याएका थिए। पौडेल २७ हजार ६ सय ७५ मत प्राप्त गरेर पराजित भए।

सिट बाँडफाँटको आधार तय गर्न बनेको कार्यदलले सबै पार्टीका शीर्ष नेताको व्यवस्थापनका विषयमा छलफल थालेको छ। कांग्रेसको शीर्ष नेता भएकाले अन्यत्रबाट चुनाव लड्ने सुविधा पौडेललाई रहेको श्रेष्ठ बताउँछन्। 'उहाँ भभन्दा ठूलो नेता हो, त्यसकारण चितवन, गोरखा, लमजुङ जहाँ गए पनि भयो,' श्रेष्ठ भन्छन्, 'अर्कोतर्फ एकीकृत समाजवादीको म संस्थापक केन्द्रीय सदस्य हुँ। आफैँले बनाएको पार्टी छोड्नु

एकीकृत समाजवादीमा यही गठबन्धनलाई निरन्तरता दिने कि वाम गठबन्धन बनाएर चुनावमा जाने भन्ने दुई थरी मत,

भलनाथ खनालसहितका शीर्ष नेताहरू वाम गठबन्धनको पक्षमा

दाहाल-भट्टराई-गौतम

सहकार्यले दबाबमा देउवा

वामपन्थी केन्द्र बनाउन माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष दाहालले कसरत गरिरहँदा ठाकुर नेतृत्वको लोसपालाई गठबन्धनमा ल्याउन प्रधानमन्त्री देउवाको जोडबल

■ **कुलचन्द्र ग्योपा** (काठमाडौं)

'कम्युनिस्ट' पार्टीहरूलाई जोड्दै वामपन्थी केन्द्र बनाउन माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालको कसरत चलिरहेका बेला प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवाले लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टी (लोसपा) लाई गठबन्धनमा ल्याउन जोडबल गरिरहेका छन्। गठबन्धनका अन्य सहयात्री दलको अरुँचिका बीच लोसपालाई गठबन्धनमा जोड्ने देउवाको जोड र वामपन्थी केन्द्र बनाउने दाहालको कसरतले प्रदेश र प्रातिनिधिसभाको सिट बाँडफाँटमा कांग्रेस थप सकसमा परेको छ।

जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) बाट विभाजित बाजुराम भट्टराई नेतृत्वको नेपाल समाजवादी पार्टीसँग निर्वाचनमा सहकार्य गर्ने समझदारी गरेको भोलिपल्ट मंगलबार दाहालले एमालेबाट अलग भई नेकपा (एकता राष्ट्रिय अभियान) पार्टी घोषणा गरेका नेता बमदेव गौतमलाई समेत आफ्नै मोर्चामा सामेल गराइसकेका छन्। भट्टराई र गौतमले माओवादीकै चुनाव चिह्नबाट प्रतियस्पर्धा गरेर निर्वाचनपछि माओवादीमै विलय हुने सन्देश दिएका छन्।

लोसपालाई सके सरकारमै नभए पनि गठबन्धनमा सामेल गर्ने प्रधानमन्त्री देउवाको जोडप्रति जनता समाजवादी पार्टी (जसपा) सन्तुष्ट छैन। 'माओवादी पनि भित्रैदेखि सन्तुष्ट छैन तर दाहालको वामपन्थी केन्द्र बनाउने कसरत चलेपछि देउवा लोसपालाई गठबन्धनमा ल्याउनुपर्ने दबावमा परेका हुन्,' प्रधानमन्त्रीनिकट स्रोतले भन्यो। उनका अनुसार दाहालले कम्युनिस्ट समूहलाई एकता गरेर वामपन्थी ध्रुवको नेता बन्न खोजेपछि पुनः प्रधानमन्त्री हुने ढोडमा रहेका देउवालाई चिसो पसेको छ। त्यसै कारण लोसपालाई गठबन्धनमै ल्याएर माओवादीवेगर पनि सरकार बनाउन सकिने संस्था पुर्‍याउने रणनीति उनले लिएका हुन्।

कांग्रेसका एक नेता पनि निर्वाचनपछि पहिले को प्रधानमन्त्री हुने भन्ने भित्री प्रतियस्पर्धा देउवा र दाहालमा अहिल्यै सुरु भएको सन्देश दुवैका गतिविधिले दिन थालेको बताउँछन्। देउवाको प्रधानमन्त्री बन्ने निजी स्वास्थले देशभर ठूलो जनाधारमा रहेको पार्टी खुम्चे ८०/८२ सिटमा झर्नुपर्ने अवस्था बन्दै गएको उनले बताए। 'त्यसमा पनि मधेश प्रदेशका ३२ सिट बाँड्ने र आफ्ना नेताहरूको व्यवस्थापन गर्न विषय कांग्रेसका लागि बढी जटिल बनेको छ,' उनले भने।

कांग्रेसले मधेसलाई आफ्नो परम्परागत गड मान्दै आएको छ। मधेस आन्दोलनले जन्माएका महन्थ ठाकुर र उपेन्द्र यादव नेतृत्वका पार्टीको मुख्य आधार पनि मधेस प्रदेश नै हो। ०६४ को पहिलो संविधानसभा निर्वाचनपछि विभिन्न समूहमा विभाजन हुँदै अहिले कायम रहेका ठाकुर नेतृत्वको लोसपा र यादव नेतृत्वको जसपा दुवैलाई गठबन्धनमा सामेल गर्दा नेता व्यवस्थापनको समस्याले कांग्रेस अर्को क्षमेलामा फस्ने संकेत देखिएको नेताहरू बताउँछन्। यता लोसपाले प्रधानमन्त्री देउवालाई भेटेरै गठबन्धनमा राख्ने वा नराख्ने निर्णय चाँडै लिन दबाव दिइरहेको छ। आइतबारको गठबन्धनको शीर्ष बैठकमा प्रधानमन्त्री देउवाले लोसपालाई सहभागी गराउने विषय प्रवेश गराउँदा जसपा अध्यक्ष उपेन्द्र यादवले असन्तुष्टि जनाएका थिए।

बालुवाटार स्रोतका अनुसार लोसपालाई गठबन्धनमा ल्याउन प्रधानमन्त्री देउवा प्रतिबद्ध छन्। मधेसको मुद्दालाई देउवा नेतृत्वको सरकारले समाधान

सिट बाँडफाँट ढाँचामै सकस

काठमाडौं (कास)- पाँचदलीय सत्ता गठबन्धनको कार्यदलले शीर्ष नेताहरूसँग परामर्श लिएर मात्र आगामी आम निर्वाचनका लागि सिट बाँडफाँटको ढाँचा तयार गर्ने भएको छ। कृष्णप्रसाद सिटौलाको नेतृत्वमा गठित ११ सदस्यीय कार्यदलभित्रै सहमति जुट्न नसकेपछि शीर्ष नेताहरूसमेत बसेर भागबन्डाको ढाँचा बनाउने निर्णय भएको हो। 'अब शीर्ष नेता र कार्यदलका सदस्यहरू बसेर एक/दुई दिनभित्रै मोडाली तयार गर्छौं,' कार्यदलका एक सदस्यले भने।

गठबन्धनले भागबन्डाको खाका तय गर्न साउन २० मा कार्यदल बनाएको थियो। कार्यदलले तयार गरेको खाकाका आधारमा गठबन्धन दलहरूले सिट संस्था प्रस्ताव गर्ने योजना थियो। कार्यदलले हालसम्म चारवटा बैठक गरे पनि कुनै निर्णय लिन सकेको छैन। अब कार्यदल संयोजक सिटौलाले गठबन्धनमा रहेका पाँच दलका शीर्ष नेतालाई अहिलेसम्म भएका प्रगतिबारे जानकारी गराउने छन्, त्यसपछि ढाँचाका विषयमा छलफल गरेर निष्कर्षमा पुग्न प्रयास हुनेछ। सिट बाँडफाँटका लागि मुख्य गाँठो नै २०७४ को संसदीय निर्वाचन र गत वैशाखको स्थानीय तहको निर्वाचनमध्ये कुनलाई प्रमुख आधार मान्ने भन्नेमा छ।

माओवादीले २०७४ को निर्वाचनमा

गठबन्धनका दलले प्रत्यक्षतर्फ जितेका निर्वाचन क्षेत्र सुरक्षित गरेर बाँकी ८१ सिटमा मात्रै भागबन्डा गर्ने ढाँचामा जोड दिँदै आएको छ। यसो गर्दा आफ्ना नेता व्यवस्थापनको समस्या जटिल बन्ने भएकाले कांग्रेसले गएको स्थानीय चुनावमा बडास्तरमा प्राप्त मतलाई प्रमुख आधार बनाउनुपर्ने जोड दिएको छ। एमाले र माओवादीको गठबन्धनका कारण २०७४ मा कांग्रेसले धेरै निर्वाचन क्षेत्र गुमाएको थियो।

कार्यदल संयोजक सिटौलाले गठबन्धनका शीर्ष नेताहरूलाई एक्ताएकै भेटेर कुरा गर्ने र त्यसपछि संयुक्त बैठक बसेर सिट बाँडफाँट टुंगो लगाइने बताए। 'सिटको संख्याको प्रस्ताव गरेर कार्यदल निचोडमा पुग्न सक्दैन। यसमा शीर्ष नेताहरू नै बसेर निर्णय गर्नुपर्ने हुन्छ,' उनले भने, 'गठबन्धन कसरी जाने, त्यसको अवधारणा कस्तो हुने भन्ने विषय पनि आउँछ।'

कार्यदलका सदस्यसमेत रहेका सञ्चारमन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर काँक्रेल भन्ने २०७४ को प्रत्यक्ष, समानुपातिक प्रणाली, गएको स्थानीय तहको निर्वाचनमा प्राप्त मतसमेतलाई आधार बनाएर खाका तयार गर्ने छलफल चलिरहेको बताए। पार्टी गठन भएको एक वर्ष पनि नपुगेको एकीकृत समाजवादीका हकमा विशेष मापदण्ड बन्ने काँक्रेल जानकारी दिए।

चाहेका छन्। त्यस्तै समस्या भापामा विश्वप्रकाश शर्मा, मोरडमा महेश आचार्य, नुवाकोटमा रामशरण महत, दाङमा दीपक गिरी, सिन्धुपाल्चोकमा मोहन बस्नेत, डोटीमा वीरबहादुर बलायरलगायतको छ।

धनुषा-३ बाट विमलेन्द्र निधि लोसपाका राजेन्द्र महतासँग पराजित भएका थिए। लोसपा गठबन्धनमा आउँदा निधि र महताको व्यवस्थापन चुनौती बनेछ। 'जसले जितेको हो, त्यो सिट उसैको हुने समझदारी गरियो भने त्योभन्दा दुर्भाग्य अर्को हुँदैन,' गत चुनावमा पर्सा-२ बाट पराजित अजयकुमार चौंसरियाले भने, 'एक पटक कुनै कारणले जित भयो होला तर सधैं त्यहीँ स्थिति रहन्छ भन्ने हुन्न।' बारा-३ मा गत चुनाव हारेका कांग्रेस सहमहामन्त्री फरमुल्ला मन्सुर जसपा र लोसपाको राजनीतिक एजेन्डा समाप्त भएको र ओली नेतृत्वको सरकारले मधेसका लागि केही उपरतिथि दिन नसकेको अवस्थामा कांग्रेसमा जनलहर फर्केको दावी गर्छन्। उनले मधेसमा जितेका बखत कांग्रेस सत्तामा पुगेको र हार्दा सत्तावाहिर गएको बताए। अर्का कांग्रेस नेता रामकृष्ण यादवले ०७४ मा जितेको आधारमा सिट बाँडफाँट भए मधेसमा कांग्रेस ६, ७ सिटमा खुम्चिने र त्यसले विद्रोह निम्त्याउन सक्ने बताए। गएको स्थानीय निर्वाचनमा कांग्रेस मधेसका १३६ पालिकामध्ये एक विहाइ अर्थात् ४६ पालिका जितेर पहिलो भएको छ। त्यसैले मधेसबाट प्रतिनिधित्व गर्ने कांग्रेस नेताहरूले स्थानीय तहको मत हेरेर भागबन्डा गर्नुपर्नेमा जोड दिँदै आएका छन्। उनीहरूले ०७० को निर्वाचन परिणामलाई समेत मूल्यांकन गर्न आग्रह गरेका छन्। ०७० को दोस्रो संविधानसभा निर्वाचनमा कांग्रेसले १९ सिट जितेको थियो।

चाहन्। मेरो पार्टीले त्यस्तो ठूलो गल्ती गर्दैन र गठबन्धनका नेताहरूले पनि मलाई अन्याय गर्नुहुन भन्नेमा विश्वस्त छु।' अर्का सांसद आलेले ०७४ को निर्वाचनमा डोटीमा एमालेका तर्फबाट जितेका थिए। उनले कांग्रेसका वीरबहादुर बलायरलाई १ हजार ६ सय ३२ मतान्तरले पराजित गरेका थिए। आलेले ३२ हजार ५ सय १० मत ल्याएका थिए। सत्ता गठबन्धनबीच नै चुनावमा तालमेल हुने भएपछि आलेले डोटीबाटै चुनाव लड्ने घोषणा गरेका छन्। कांग्रेसका बलायरले पनि त्यहीँबाट लड्ने तयारी गरेका छन्।

गठबन्धनमा भागबन्डा हुँदा डोटी कांग्रेसको भागमा परे आले एमालेतिर लाग्न सक्ने आकलन पनि छ। तर, उनले एकीकृत समाजवादीबाटै चुनाव लड्ने तयारीमा रहेको बताएका छन्। 'एमालेबाट विद्रोह गर्ने बेला नै प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवा र माओवादी अध्यक्ष प्रचण्डले हामी मिलेर जाऔं, चुनाव पनि मिलेर लड्ने हो, तपाईंको टिकट हामी सुनिश्चित गर्छौं भन्नुभएको थियो,' उनले भने, 'त्यसकारण म ढुक्क छु। डोटीवाटै चुनाव लड्छु।'

आलेले देउवालाई प्रधानमन्त्री बनाउन आफूहरूको पहल धेरै भएको हुँदा त्यसको मूल्यांकन हुने बताए। 'सुदूरपश्चिममा पार्टीबाट निर्वाचित सांसद म मात्रै हो, जसले पहल गरेर शेरबहादुरजीलाई प्रधानमन्त्री बनायौं,' उनले भने, 'मेरो टिकटका विषयमा तलमाथि होला भन्ने लाग्दैन।'

एकीकृत समाजवादीका एक पदाधिकारी पनि असन्तुष्ट चार सांसद अन्य पार्टीमा गएर टिकट पाउने सम्भावना नरहेको दावी गर्छन्। 'एमालेमा गएर टिकट दिन्छन् र ओलीले ? कि कांग्रेसमै प्रवेश गर्नुपर्नो, त्यसो गरे पनि टिकट पाउन कन कठिन हुन्छ, माओवादीमा गएर पनि यही गठबन्धन हुँदासम्म सम्भव देखिँदैन,' उनले भने, 'जति बढाएर पनि उनीहरू अन्त जाने ठाउँ छैन। अर्कोतिर सम्मानित नेता भलनाथ खनालसहितका शीर्ष नेतामै असन्तुष्टि देखिएको छ। प्रदेश र प्रातिनिधिसभा निर्वाचन घोषणा भइसकेपछि पार्टीभित्र बढ्दो असन्तुष्टिले अध्यक्ष नेपालमाथि दबाव पनि बढ्दै छ। खनालसहित एकीकृत समाजवादीका केही नेता वाम गठबन्धन वा खासगरी एमालेसँग

तालमेलको पक्षमा देखिएका छन्। 'पार्टीभित्र दुईथरी मत छन् र आ-आफ्नो कोसिस पनि देखिन्छन्,' एकीकृत समाजवादीका एक पदाधिकारी भन्छन्, 'तर अहिलेसम्म पाँचदलीय गठबन्धनलाई निरन्तरता दिने पार्टीको संस्थागत निर्णय हो। कसैले वाम गठबन्धनका नाममा एमालेसँग निकटता राख्छ भने त्यो व्यक्तिगत कुरा हुन जान्छ।'

वैशाखको स्थानीय तह निर्वाचनपछि गठबन्धनलाई लिएर नेपाल र खनालबीच मतभेद देखिन थालेको हो। कांग्रेसले गठबन्धनमा इमानदारी नदेखाएको आरोप लगाउँदै खनाल वाम गठबन्धनको पक्षमा छन्। उता एमालेसँग अलगिएको एक वर्ष पनि नपुगेको र एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीको अहंकार कम नभएकाले अहिले नै तालमेल गर्न नसक्ने नेपालको भनाइ छ। सिट बाँडफाँटसम्बन्धी कार्यदलमा पनि नेपालले आफूनिर्कट नेता वेदुराम भुसाल र प्रमेश हमाललाई पठाएका छन्।

असारमा भएको केन्द्रीय परिषद् बैठकमा खनालले प्रातिनिधिसभा र प्रदेशसभामा एमालेसँगको तालमेललाई प्राथमिकता दिनुपर्ने मत राखेका थिए। त्यसयता उनले सार्वजनिक रूपमै यस्तो अभिव्यक्ति दिइरहेका छन्। स्थानीय तह निर्वाचनको परिणामबाट पाठ सिक्ने जिल्ला-जिल्लामा एमालेसँग तालमेल गर्ने विकल्प खुला राख्नुपर्ने उनको मत छ। नेपालले भने संसद विघटन गर्ने ओलीले आत्मालोचना नगरेको र अहिले पनि उनी एकीकृत समाजवादीप्रति नकारात्मक रहेकाले तत्काल सहकार्य सम्भव नहुने तर्क गरिरहेका छन्।

एमालेका सुरेन्द्र पाण्डे, गोकर्ण विष्टलगायत दोस्रो तहका नेताले पटक-पटक खनालसँग संवाद गरिसकेका छन्। खनालले भने पाण्डे र विष्ट अहिले एमालेमा निर्णायक तहमा नभएको भन्दै ओलीकै तहबाट पहलको अपेक्षा गरेका छन्। एकीकृत समाजवादीमा मुकुन्द न्यौपानेलगायतका नेताले पनि वाम गठबन्धनकै पक्षमा धारणा राख्दै आएका छन्। कांग्रेससँग नभएर एमालेसहितको चुनावी गठबन्धन बनाउनुपर्ने उनीहरूको सुझाव छ। 'एमाले भनेको केपी होइन, देशभर पार्टी संगठन भएको पार्टी हो,' न्यौपानेले भने, 'कि त एमालेबाहेक होइन, केपीबाहेकको वामपन्थी एकता भन्न सक्नुपर्नो। त्यो पनि किन भन्नुपर्नो र ? त्यसकारण एमालेसहितको वामपन्थी एकता हुनुपर्छ।'

VACANCY ANNOUNCEMENT

आफ्नै माटो, आफ्नै शान

NEPOVIT is the flagship brand of **Nepal Ceramic Industries Pvt. Ltd.,** which is the first & only tiles company in the country. The firm is well-equipped with cutting-edge technology, solid infrastructure, and a highly qualified team of experts. In our journey of continuous growth, we are seeking qualified, experienced, result-oriented, energetic, and dynamic professionals to fill the position of

1) Area Sales Manager - 3, Location: Kathmandu, Narayanghat/Pokhara, Nepalgunj

Education and Qualifications:

- MBA from a reputed University with 2 years of experience in sales or BBA graduate with minimum work experience of 5 years and a proven track record in Sales
- Good interpersonal, communication skills and strong analytical thinking
- Must be a proactive team player and able to work with minimum supervision
- Excellent reading, writing, and speaking skills
- Must be proficient in report writing
- Excellent project management skills, with the ability to manage multiple projects simultaneously

2) Sales Officers - 7, Location: Itahari, Janakpur, Pokhara, Butwal, Nepalgunj, Dhangadhi, Kathmandu

Education and Qualifications:

- BBA graduate with minimum work experience of 3 years and a proven track record in Sales.
- Good interpersonal, communication skills and strong analytical thinking
- Must be a proactive team player and able to work with minimum supervision
- Excellent project management skills, with the ability to manage multiple projects simultaneously
- Excellent reading, writing, and speaking skills
- Must be proficient in report writing

3) Front Desk Receptionist - 1, Location: Kathmandu

Education and Qualifications:

- Intermediate level or Bachelor's degree in management
- 2-3 years of experience in related field is preferred
- Good skills in MS Office Packages
- Good command of both Nepali and English languages
- Meeting and greeting clients
- Answering and forwarding phone calls
- Documentation record keeping
- Must have multi-tasking ability
- Punctuality and sense of responsibility
- Arranging other schedules for meetings
- Excellent reading, writing, and speaking skills

4) Officer (Project Sales) - 1, Location: Kathmandu

Education and Qualifications:

- Excellent reading, writing, and speaking skills
- Must be proficient in report writing
- Fluent in English, Nepali (Speaking and writing) & computer literate
- Possess own vehicle
- Cold calling and product sales experience preferred
- Graduate (Diploma or Bachelor Degree in Engineering will be given priority)
- Good interpersonal, communication skills and strong analytical thinking
- Must be a proactive team player and able to work with minimum supervision
- Experience in the same industry is desirable and an added benefit
- Excellent project management skills, with the ability to manage multiple projects simultaneously
- Minimum (3) years experience in selling at Construction Projects
- Demonstrated ability to develop and execute action plans

All qualified candidates are required to share the covering letter with their latest Resume, Photograph, Current Salary detail, Salary Expectation, and notice period information through E-mail at **vacancy.nepovit@gmail.com** or **contact HR department on 985-6000017** within 14 days from the date of vacancy announcement.

Nepal Ceramic Industries Pvt. Ltd.
Factory Office: Jeetpur, Simara Sub Metropolitan City, Ward No. 8, Bara
Corporate Office: Soalte Mode, Kathmandu
 Customer Care: 9856000017

एक हजार दरबन्दीको पदपूर्ति रोकियो

- सर्वोच्च अदालतको अन्तिम फैसला नआउँदा कर्मचारी पदपूर्ति प्रक्रिया तीन वर्षदेखि प्रभावित
- परीक्षा तयारीमा रहेका हजारौं परीक्षार्थी अन्योलमा

■ अखिराम षोडशाल (काठमाडौं)

सर्वोच्च अदालतले कर्मचारीसम्बन्धी मुद्दाको अन्तिम फैसला सुनाउने मिति आउँदो ५ गतेका लागि तोकेको छ । प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालय, लोक सेवा आयोग, संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालय, प्रदेशका मुख्यमन्त्रीका कार्यालय र स्थानीय तहलाई विपक्षी बनाएर कर्मचारीले दायर गरेका रिटको एकमुष्ट फैसला सुनाउने तयारी अदालतले गरेको छ । कामु प्रधानन्यायाधीश दीपककुमार कार्की, न्यायाधीशहरू अनिलकुमार सिन्हा, विश्वम्भरप्रसाद श्रेष्ठ, वमकुमार श्रेष्ठ, टेकबहादुर मोक्तानसहित ५ न्यायाधीशले उक्त मुद्दामा बुधवार निर्णय सुनाउने भनिए पनि चार दिनपछिलाई सारिएको हो ।

सर्वोच्चको अन्तिम फैसला नआउँदा कर्मचारी पदपूर्ति प्रक्रिया तीन वर्षदेखि प्रभावित बनेको छ । यसले गर्दा नायव सुब्बा, खरिदार र अधिकृत तहका प्राविधिक तथा प्रशासनिकसमेत भन्दाै एक हजार कर्मचारीको पदपूर्ति रोकिएको छ । एउटै प्रकृतिको मुद्दामा सर्वोच्चले दिएको फरक-फरक आदेश, कर्मचारी समायोजनबाट उत्पन्न बेथिति र थारुहटले गरेको कोटा निर्धारणको मागका कारण पदपूर्ति अवरुद्ध हुँदै आएको हो ।

प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन भएका अधिकृतहरू संघको दरबन्दीमा फर्कन थालेपछि, नयाँ प्रवेशका लागि परीक्षा दिएर बसेका कर्मचारीले सिट संख्या घटन नहुने भन्दै रिट दता गरेपछि सर्वोच्चले पदपूर्ति प्रक्रिया रोक्न आदेश दिएको थियो । यसपछि लोक सेवाले तालिकाअनुसारको परीक्षा सञ्चालन गर्न नपाउँदा स्थानीय तह र स्वास्थ्य सेवामा हजारौं कर्मचारी करार सेवामा पदपूर्ति गरिएको छ । वीर अस्पतालमा मात्र तीन सय नर्सको दरबन्दी रिक्त छ । स्वास्थ्य तथा जनसंख्या सचिव रोशन पोखरेलले करारमा कर्मचारी लिएर सेवा सञ्चालन गरिएको बताए । उनले भने, 'कर्मचारी अभावमा स्वास्थ्य सेवामा अस्थिरता देखिएको छ । करारका कर्मचारीले अन्यत्र सुरक्षित स्थान खोज्ने भएकाले उनीहरूले कति बेला जागिर छाड्छन् यकिन हुँदैन ।'

कर्मचारी पदपूर्ति नहुँदा सेवा प्रवाहमा प्रत्यक्ष प्रभाव परेको छ भने परीक्षा तयारीमा रहेका हजारौं परीक्षार्थी अन्योलमा छन् । भन्दाै एक लाख परीक्षार्थीले विभिन्न

पदका लागि तयारी गरिरहेको आयोगको अनुमान छ । आयोगका प्रवक्ता तोयानारायण सुवेदीले अदालतको आदेशलाई आयोगले पालना गर्नुपर्ने बताए । परीक्षाहरू तालिकाअनुसार हुन नसक्दा पदपूर्ति स्वाभाविक रूपमा रोकिने उनको भनाइ छ ।

दुई सयभन्दा बढी स्थानीय तह पाँच वर्षदेखि प्रशासनिक प्रमुख निमित्तले चलाइरहेका छन् भने प्राविधिक कर्मचारीको अभाव बढ्दै गएको छ । संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका प्रवक्ता वसन्त अधिकारीले पदपूर्ति हुन नसक्दा स्थानीय तहको प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, मालपोत अधिकृत र जिल्ला प्रशासन कार्यालयका प्रशासकीय अधिकृतबाट दिने सेवा प्रभावित भएको बताए । 'काम गर्ने शाखा अधिकृत तहबाट हो । तर लामो समय पदपूर्ति नहुँदा सेवा प्रवाहमै असर परेको छ,' उनले भने ।

सरकारले प्रशासनिक संघीयता कार्यान्वयन गर्ने

क्रममा २०७६ चैतमा कर्मचारी समायोजन पूरा भएको घोषणा गरेको थियो । त्यसबेला तीनै तहमा ९९ हजार कर्मचारी समायोजन गरिएको थियो ।

गत माघ १२ मा सर्वोच्चका न्यायाधीशहरू आनन्दमोहन भट्टराई, नहकुल सुवेदी र सपना प्रधान मल्लको पूर्ण इजलासले सरकारले गरेको समायोजन ठीक भएको भन्दै प्रशासनिक संघीयता जरुरी रहेको व्याख्या गरेको थियो । आदेशमा २०७६ मा गरिएको कर्मचारी समायोजनलाई कानुनसम्मत ठहर गरिएको छ । आदेशअनुसार समायोजन भएका कर्मचारी संघीय दरबन्दीमा फर्कन पाउँदैनन् । तर प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन भएका अधिकृत कर्मचारीले संघमा फर्कन पाउनुपर्ने मागसहित पुनः दायर गरिएको रिटमा सुनुवाइ गर्दै समायोजन प्रक्रियामाथि पुनर्विचार गर्न सर्वोच्चले अर्को आदेश दिएको थियो । अधिल्लो निर्णय बढेर हुने गरी दिएको उक्त आदेशअनुसार आयोगलाई

पदपूर्ति प्रक्रिया अघि बढाउन थप अष्टेरो परेको छ ।

२०७७/७८ को विविध समूहका २ सय ४० शाखा अधिकृतको दोस्रो चरणको लिखित परीक्षा रोकिएको छ । २०७८/७९ को २६६ जना अधिकृतको दरखास्त संकलन गरिए पनि परीक्षा हुन सकेको छैन । थारुहटले आफ्नो कोटा निर्धारण चित्तबुझ्दो नभएको भन्दै सर्वोच्चमा रिट हालेपछि उक्त परीक्षा रोकिएको हो । २०७६/७७ को भन्दा ७ सय जना खरिदारको परीक्षा सकिए पनि नतिजा प्रकाशन हुन सकेको छैन । थारुहटको रिटका कारण चालु वर्षको प्राविधिक नायव सुब्बाको परीक्षा पनि रोकिएको छ । आयोगका अनुसार गत आवको इन्जिनियर विद्यालय निरीक्षक र कृषितर्फका अधिकृतको परीक्षाहरू पनि रोकिएका छन् । पदपूर्तिका लागि लिखित र मौखिक परीक्षा सकेकाहरू जागिरको प्रतीक्षामा छन् ।

पुनरावेदन र सर्वोच्चमा परेको रिटमा एकै विषयमा फरक-फरक आदेश भएकाले समायोजन र पदपूर्ति समस्या बल्किएको हो । सर्वोच्च र पुनरावेदनले गत साउन र भदौमा भन्दा २ सय अधिकृतलाई प्रदेश र संघमा फर्काउन आदेश दिएका थिए । प्रदेश र स्थानीय तहमा समायोजन भएका प्रशासन र लेखा समूहका अधिकृतहरूलाई संघमा फर्काउन आदेश गरेपछि संघीय मन्त्रालयलाई उनीहरूको व्यवस्थापनमा निकै कठिनाइ भएको थियो ।

सर्वोच्चको आदेशमा मन्त्रालयले ३४ जना अधिकृतलाई संघको दरबन्दीमा सरुवा गरेको थियो । कर्मचारीहरू अदालतमा निवेदन दिँदै फर्कदै गर्न थालेपछि सर्वोच्चले नै यो मुद्दा एकै पटक हेर्ने भन्दै दोस्रो आदेश गरेको थियो । सोही आदेशअनुसार गत भदौमा २५ मा प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्रशमशेर जबराको एकल इजलासले कर्मचारीसँग सम्बन्धित सबै विषय एकै प्रकृतिका भएकाले एकै पटक इजलासमा पेश गर्न आदेश दिएको थियो । सोही आदेशअनुसार गत माघमा सर्वोच्चका तीन न्यायाधीशको इजलासले सरकारले गरेको समायोजन प्रक्रियालाई उचित ठहर गरेको थियो । अदालतको गत साउनकै आदेशमा संघमा फर्केका अधिकृतले आफूहरू प्रदेश र स्थानीय तहमा जान रोक्नुपर्ने माग गर्दै फेरि रिट दायर गरेपछि यसमाथि भएको सुनुवाइमा सर्वोच्चका दुई न्यायाधीशले समायोजनको विषय वैधानिक इजलासमा लैजानुपर्ने आदेश दिएका थिए ।

नागरिकता विधेयक आजै पारित हुने

कान्तिपुर संवाददाता (काठमाडौं)

राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले 'पुनर्विचार गर्न' भन्दै प्रतिनिधिसभामा फिर्ता पठाएको नागरिकता विधेयक विहीवार पारित गरिने भएको छ । गृहमन्त्री बालकृष्ण खाँणले प्रतिनिधिसभाको विहीवारको बैठकमा राष्ट्रपतिबाट सन्देशसहित फिर्ता भएको विधेयकलाई पारित गरियोस् भनेर प्रस्ताव राख्ने कार्यसूची छ । बिहान ११ बजे बस्ने बैठकमा खाँणले 'सम्मननीय राष्ट्रपतिबाट सन्देशसहित फिर्ता भएको नेपाल नागरिकता (पहिलो संशोधन) विधेयक, २०७९ माथि पुनर्विचार गरियोस्' भनी पहिलो प्रस्ताव राख्नेछन् । प्रस्तावमा सांसदहरूले धारणा राखेपछि गृहमन्त्रीले नै उक्त विधेयक पारित गरियोस् भन्ने अर्को प्रस्ताव राख्नेछन् । सभामुख अग्निप्रसाद सापकोटाले गत साउन १५ गते प्रमाणित गरी प्रमाणीकरणका लागि राष्ट्रपतिसमक्ष पठाएको विधेयक राष्ट्रपति भण्डारीले आइतबार संसदमै फिर्ता गरिदिएकी थिइन् । प्रमुख प्रतिपक्षी एमालेले विधेयकको विरोध गरिरहँदा राष्ट्रपति भण्डारीले प्रमाणीकरण नगरी फर्काइदिएपछि सत्तारुद्ध गठबन्धनका नेताले राष्ट्रपतिले आफू पहिले आवद्ध रहेको एमालेको पक्षमा काम गरेको भन्दै विरोध गरेका छन् । गठबन्धनले संघीय संसद्का दुवै सदनबाट जस्ताको त्यस्तै विधेयक पारित गरेर राष्ट्रपतिहरूा फिर्ता गरिदिएकी थिइन् । प्रमुख प्रतिपक्षी एमालेले विधेयकको विरोध गरिरहँदा राष्ट्रपति भण्डारीले प्रमाणीकरणका लागि पठाउने निर्णय गरेको छ । सदनमा सत्ता गठबन्धनको बहुमत भएकाले विहीवारको बैठकबाटै नागरिकता विधेयक पारित हुनेछ ।

राष्ट्रपतिले फर्काएको विधेयक जस्ताको तस्तै पारित गर्ने गठबन्धनको निर्णय

अध्यादेश जारी गर्नुपरेको स्पष्टीकरण दिएको छ । राष्ट्रपतिका प्रेस सल्लाहकार टीका ढकालले पनि सार्वजनिक सञ्चारमाध्यमसँग राष्ट्रपतिले अध्यादेश रोक्न सक्ने व्यवस्था संविधानमा नरहेको भन्दै ओली सरकारले ल्याएको अध्यादेश जारी गर्नु राष्ट्रपतिको दायित्व भएको बताइरहेका छन् ।

राष्ट्रपति भण्डारीले देउवा सरकारले ल्याएका अध्यादेश लामो समय रोकेको तथा अन्य सिफारिस अड्काएका उदाहरण पनि छन् । २०७४ कात्तिक ४ मा देउवा सरकारले सिफारिस गरेको 'राष्ट्रिय सभा सदस्य निर्वाचन अध्यादेश' लाई राष्ट्रपति भण्डारीले पुस १४ सम्म रोकेकी थिइन् । त्यस्तै, २०७४ माघ तेस्रो साता देउवा नेतृत्वको मन्त्रिपरिषद्ले राष्ट्रिय सभा सदस्यमा गरेको सिफारिसलाई पनि भण्डारीले त्यसै थन्काइदिएकी थिइन् ।

गेटालाई चिकित्सा विश्वविद्यालय बनाउन सुभाब

काठमाडौं (कास)- प्रतिनिधिसभाको शिक्षा तथा स्वास्थ्य समितिअन्तर्गतको उपसमितिले कैलालीको प्रस्तावित गेटा मेडिकल कलेजलाई चिकित्सा विश्वविद्यालयका रूपमा स्थापना र सञ्चालन गर्न सरकारलाई सुझाव दिएको छ ।

चिकित्सा विश्वविद्यालयका रूपमा गेटालाई सञ्चालन गर्न सकिने आधार रहेको उपसमितिले औल्याएको छ । उपसमितिले विश्वविद्यालय स्थापनाका लागि शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयलाई निर्देशन दिन समितिलाई आग्रह गरेको छ ।

चिकित्सा शिक्षा र स्वास्थ्य सेवा सञ्चालन गर्न गेटाको ९० प्रतिशत पूर्वाधार पूरा भएको र बाँकी पूर्वाधार निर्माणलाई तत्काल पूर्णता दिनुपर्ने उपसमितिको निष्कर्ष छ । पूर्वाधार निर्माण गर्न ५ अर्ब खर्च भइसकेको छ । गेटामा ३ सय शय्याको अस्पताल सञ्चालन गर्ने स्वास्थ्य तथा जनसंख्या मन्त्रालयको प्रस्तावमा मन्त्रिपरिषद्ले डा. प्रमोद जोशीलाई निर्देशक नियुक्तिसमेत गरिसकेको छ ।

पछिल्लो समय गेटा मेडिकल कलेजलाई कुन मोडलमा सञ्चालन गर्ने भन्नेमा अन्योल छ । सरकारले मेडिकल कलेजका रूपमा सञ्चालन गर्ने भने पनि स्थानीय सरोकारवाला, जनप्रतिनिधि र स्थानीयले विश्वविद्यालयका रूपमा सञ्चालन गरिनुपर्ने माग राखेका छन् । अस्पतालको सेवा सुरु गर्न ४२ जना विशेषज्ञ डाक्टर, २४ जना मेडिकल अधिकृत, करिब २ सय स्टाफ नर्ससहित प्यारामेडिकल र प्रशासनिक कर्मचारीको दरबन्दी माग गरिएको छ तर हाल ८ जना प्रशासनिक कर्मचारी मात्रै कार्यरत छन् ।

गेटामा ६ सय शय्याको अस्पताल र मेडिकल कलेज सञ्चालन गर्न पूर्वाधार बनिसकेको उपसमितिको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ । २६ वटा आधुनिक भवन, १५० जना विद्यार्थी अटर्ने कक्षाकोठा, लाइब्रेरी, छात्रावास, कुरुवा कक्ष, शव घर, अक्सिजन प्लान्ट भवन, लाउन्डी भवन, क्यान्टिन र प्रशासनिक भवन बनिसकेको उपसमितिले जनाएको

छ । देशभर २५ मेडिकल कलेज सञ्चालनमा रहे पनि हालसम्म सुदूरपश्चिम प्रदेशमा एउटा पनि मेडिकल कलेज छैन । त्यहाँ मेडिकल कलेज स्थापना गर्न सरकारले २०६५ सालमा सम्भाव्यता अध्ययन गरेको थियो ।

२०६६ सालमा मेडिकल कलेज संरचना निर्माण विकास समिति गठन गरेर काम थालिएकामा २०७० देखि पूर्वाधार निर्माणको काम अघि बढाइएको थियो । पछिल्लो समय सरकारले गेटालाई सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालयको सम्बन्धनमा सञ्चालन गर्ने र डडेल्धुरामा समेत मेडिकल कलेज स्थापना गर्ने कार्यक्रम अघि सारेपछि अन्योल बढेको छ ।

आवश्यकता

अनमोल आरोग्य केन्द्र प्रा. लि. भरतपुर चितवनस्थित होमियोप्याथिक पोलिक्लिनिकको लागि एक जना **BHMS** होमियोप्याथिक चिकित्सक आवश्यक परेको हुनाले इच्छुक चिकित्सकले सम्पर्क गर्नुहुन अनुरोध गर्दछौं ।

सेवा सुविधा: Lodging+Fooding+ Salary + bonus,
सम्पर्क फोन नं ०56-493800,
मोबाईल नं.: 9855064414

Vacancy Announcement

Arunima Educational Foundation invites applications for the following posts.

System Administrator:

BSc. CSIT/BSc. IT or equivalent, system administration, software and networking, experienced are preferred

Senior Assistant:

Bachelor Degree passed, excellent command in English and Nepali language (both written and spoken) and office package, experienced are preferred

L. Sec. Computer:

BSc. CSIT/BSc. IT/BCA or equivalent, work experience

Primary English:

Class 12 passed with major English, experienced are preferred

Primary Science:

Class 12 passed with major English, experienced are preferred

Pre-School:

Class 12 passed, excellent command in English, ECD/Montessori Trained

Bus Staff:

Class X passed, experienced are preferred.

Applicants are requested to submit a handwritten application with CV, photocopies of citizenship, certificates of qualification/experiences, 2 copies of pp size photos.

Application deadline: 10 days from the date of publication

Arunima Educational Foundation

Bauddha, Kathmandu, 01-4478574, 01-4470223
info@arunima.edu.np

URGENT REQUIREMENT

A newly commissioned multispeciality hospital at Old Baneswor Kathmandu is seeking experienced, competent and dynamic personnel in various fields. Computer skills are mandatory to all candidates.

S.No.	Position	Qualifications	Job Requirement
1	CT Technician/Technologist	Certificate Level/ Graduate	3-5 years of Job experience
2	X-Ray Technician	Certificate Level	3-5 years of Job experience
3	Housekeeping Supervisor	Graduate	5-10 years of Hospital experience of minimum 100 beded hospital
4	Maintenance Head	Graduate/Post Graduate	Engineer with Hospital experience , ability to handel Civil/Mechanical/Elevator/Electrical/MGPS/AC of Hospital.
5	IPD (Inpatient Department) Billing	Graduate/Post Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
6	IT Assistant	Certificate Level/ Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
7	Auditor (Night Auditor)	Graduate/Post Graduate	Hospital experience in Finance/Account
8	Dental Technician	Certificate Level/ Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
9	Frontdesk Executive	Graduate	Hospital experience with good pleasing personality
10	Call Centre Executives	Graduate	Graduate with good command on English/Nepali/Newari
11	Marketing Head	Graduate/Post Graduate	Hospital Marketing experience with 10 years based in Nepal
12	Operations Manager	Graduate/Post Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
13	Facility Manager	Graduate/Post Graduate	Facility Manager experience in Corporate Model Hospital
14	OT Co-ordinator	Graduate/Post Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
15	Cashier	Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
16	Pharmacist	Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
17	IPS (International Patient Service) Executive	Graduate/Post Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
18	IPD- Coordinator/Manager	Graduate/Post Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
19	F&B Manager	Graduate	Relevant experience in Hospital/ Hotels
20	Cafeteria Stewards	Certificate Level/Graduate	Relevant experience in Hotels
21	Procurement Head	Post Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
22	Procurement Executive	Graduate	Relevant experience in Corporate Model Hospital
23	Electrician	Certificate Level	Experience in Hospital
24	Plumber	Certificate Level	Experience in Hospital
25	Carpenter	Certificate Level	Experience in Hospital
26	Bio-Medical Engineer	Graduate	5-10 Years Experience in Hospital
27	Central A/C Technician	Certificate Level	5-10 Years Experience in Hospital
28	Ambulance Driver with valet parking	Licence Holder	Hospital Experience Prefered
29	Neurosurgeon	Post Graduate	"with 25- 30 years of experience specialised in Aneurysm, Brain/Spinal cord tumor and Head Trauma, Microneurosurgery, Microspine Surgery, Stereotactic Surgery
30	Customer Care Executive	Graduate	Worked in Airlines/Hotels/Hospital with pleasing personality

FRONTLINE HOSPITAL
Healthcare First

Old Baneswor, Kathmandu
Tel: 01-5970132 | 9749843560
info@frontlinehospital.com.np
www.frontlinehospital.com.np

राष्ट्रिय सुरक्षा र मधेश

डेटलाइन तराई

चन्द्रकिशोर

नेपालको संविधान कार्यान्वयनको चरणमा प्रवेश गरेको क्षण एउटा दुर्भाग्यको युगको समाप्ति थियो। त्यतिखेर केन्द्रीकृत शासन प्रणालीबाट संघीय संरचनाको नयाँ युगमा पाइला जो राखिएको थियो। केन्द्रीकृत शासन नेपालका लागि आफैँमा दुर्भाग्य ठहर भयो। मुलुकमा बहुतहका सरकार देख्न चाहनेहरूको दशकौंदेखिको छटपटीले मुक्ति पाएको थियो। बहुतहका सरकारको परिकल्पना र त्यसको कार्यान्वयनको अभीष्टबाट नेपाल स्वयंले आफुभित्र खोजीको थालनी गरेको थियो। हो, संविधान जारी गर्दा त्यसप्रति विमति राख्नेमध्ये मधेश पनि थियो। यहाँ ठूलो जनसंघर्ष भयो। जहाँ संविधानले एउटा नयाँ युगको थालनी गर्‍यो, त्यहीँ बहुकोणीय द्वन्द्वहरू पनि निर्याति बनेर आए।

मधेश स्वयंले आफ्नो तेश्रो आन्दोलनको मूल्यांकन गर्नुपर्ने समय आइसकेको छ। २०६३ र २०६४ का आन्दोलनका क्रममा राज्यसँग सम्झौता भएको थियो। तर, संविधान निर्माण प्रक्रिया र त्यसको कथ्यप्रतिको असहमतिको आन्दोलन उत्कर्षमा पुगेर पनि कुनै सम्झौताबिने कालान्तरमा आफैँ थाकेर थक्क बस्यो। तेश्रो मधेश आन्दोलन बिनाकुनै निकटो टुंगोको रूपमा हेरे ? त्योभन्दा पनि नेपाल राज्यले त्यसलाई कुन रूपमा लियो ? यी प्रश्नहरूको जवाफ नखोजीकन सुरक्षा सम्बन्धी विमर्श एकांगी हुन जान्छ।

नेपालमा संघीयता र गणतन्त्र आइसके पनि बेलाबखत राष्ट्रियताको अर्थ र आयामलाई लिएर बहस चल्छ। योसँगै राष्ट्रिय सुरक्षा र स्वाथर्सँग गाँसिएर केही 'जार्गन' हरू चर्चामा आउँछन्। यसले वञ्चितमा परेको समुदायविशेषको मानसमा कस्तो खालको प्रभाव पार्दै छ, भन्ने हेक्का राखिएको विरलै पाइन्छ। नयाँ संविधानका अधिप्रचारकहरूले जितिसके 'उत्कृष्ट' भनेर भट्याए पनि, जोसुकै प्रधानमन्त्री बने पनि मधेशको राजनीति सूक्ष्म निर्देशनयुक्त मात्र नभएर पूर्ण नियन्त्रणको दिशामा उन्मुख छ। प्रयोगधर्मी राजनीतिले थुपीकरगलाई प्रोत्साहित गर्ने गर्छ। यही कारण प्रत्येक घुस्तीमा राज्य र नागरिकबीचको सम्बन्ध के हो, राज्यबाट नागरिकले आफ्नो स्वीकृति, सम्मान, समावेशिता कस्तो पाइराखेका छन् भन्ने गणन र गनगन सुन्न पाइन्छ। मधेशको कोणबाट मूलप्रवाहिकरणको बहसका लागि उपलब्ध 'पब्लिक स्फेयर' निरन्तर संकुचनमा छ। आक्रामक राष्ट्रवादमा मधेशका लागि ठाउँ छैन। बेलाबखत नागरिकता प्रमाणपत्रको कोकोहोलो त टुटुल्को माव हो, नवराष्ट्रवादले मधेश जागरणलाई मन पराउँदैन। यता मधेश आन्दोलनका हताकर्ताहरू खलित हुँदै गएका छन्। सत्ता गठजोडलाई परम सत्य मान्ने नेतालाई अब अलिकति तापले नै पलिनने मैनेको वाघसँग तुलना गरेर फरक पर्दैन। तर मधेश यतिखेर बाहिरबाट देखिएजस्तो जडतामा छैन।

मधेश आन्दोलनपश्चात् यहाँ सुरक्षा तन्त्रको सञ्जाल कसरी फैलाइएको छ ? के त्यसै अनुपातमा मध्यपहाड र हिमाली क्षेत्रमा सुरक्षाका विविध तन्त्र बाक्सिएका छन् ? मधेशमा जिल्लागत तहमा सैन्य संरचनाले विस्तार पाउनुको तर्क र तथ्य के हो ? के मधेशलाई 'समस्या र जोखिम' ठानेर सूक्ष्म व्यवस्थापन गर्ने कोसिस हुँदै छ ? मधेशबारे मधेशमै धेरै कुरा बोल्न सक्ने स्थिति छ कि छैन ? रक्ताउनु वा नरक्ताउनु छुट्टो हुन सक्छ तर सत्ता संस्थापन हस्तक्षेपको तीव्रताबाट मधेश मुक्त रहन सक्ने सम्भावना निकट भविष्यमा देखिँदैन। यही कारण राज्यको सुरक्षा सम्बन्धी मानस आधारभूत रूपमा तथ्यवादी र अपारदर्शी छ भन्ने गुनासो मधेशमा सुनिन्छ। अर्कै पनि मधेशलाई हेर्ने, बुझ्ने चस्मा दोषी नै छ। सीमित ज्ञान, पहिलादेखिको पूर्वाग्रह, उचित विश्लेण गर्ने निपुणताको अभाव, बाध्य अध्ययनलाई स्वाधीन्य यथार्थसँग तादात्म्य गर्न नसक्ने कारणहरूले गर्दा सेवाप्रवाह नागरिकमैत्री हुन सकिरहेको छैन।

विविधतायुक्त जनसांख्यिक बनोट, सघन बसोबास र रणनीतिक अवस्थिति मधेशको सामर्थ्य हो। यही सामर्थ्य अवाञ्छित गतिविधि गर्नेहरूका लागि आश्रय एवं अवसर भएको छ।

राष्ट्रिय सुरक्षाको दृष्टिकोणले मानव अधिकार र नागरिक स्वतन्त्रतामाथि जटिल प्रभाव पार्न सक्छ। यसले द्वन्द्वात्मक मानसलाई जन्म दिएको छ। राज्यको हेराइ र एउटा भुईँमान्छेको अधिकार एवं स्वतन्त्रता कतिपय अवस्थामा परस्पर बाफिएको परिदृश्य छ। रोगको कारण नटम्पाई केवल लक्षण देखेर उपचार गर्ने उक्साहटले गर्दा यस्तो भएको हो। पछाडि पारिएको समुदायलाई अनुशासित, नियन्त्रित एवं भयभीत तुल्याएर राज्य सञ्चालन गर्ने सोचको उपज हो यो। प्रतिकूल राजनीतिक र सामाजिक विचारलाई दबाउन, 'थिचिराख' 'राष्ट्रिय सुरक्षा' शब्दावली एउटा बहाना बन्न सक्छ, भन्ने आशंका भुईँतहमा व्याप्त छ। राष्ट्रिय सुरक्षा कसरी अपनाइएको छ, त्यो हेर्न राज्य र नागरिकबीचको सम्बन्ध कस्तो छ, त्यो हेर्नुपर्ने हुन्छ।

मधेशमा सुरक्षाको चुनौती थप जटिल र तरल छ। सरकारले औद्योगिक प्रयोजनका लागि भन्दै उद्योग विभागको सिफारिसमा सम्बन्धित उद्योगले आफैँ आयात गर्न सक्ने व्यवस्था गरी कोटा निर्धारण गरेर तेश्रो मुलुकबाट केही वस्तुको आयात गर्छ। अहिले नै सुपारी, केराउ, मरीच, छोगडा, पोस्ता दाना नेपालमा माग र खपतभन्दा बढी व्याई भारतमा तस्करी गर्ने गरिन्छ। सुनको निर्वोध तस्करी रोकिएको छैन, यदाकदा भरिया समालिए पनि साहुको कटालो छुनसम्म सकिएको छैन। भारततिरवाटै सुरक्षाका तमाम प्रयत्नका बावजुद लागूपदार्थ नेपाल भित्रिन रोकिएको छैन। यसले गर्दा सीमाञ्चलमा एउटा रुण्ण पुस्ता तयार हुँदै छ। सीमानजिकका केही पहाडी जिल्लामा गाँजा अर्थतन्त्र मौलाएको छ। एक प्रकारको अपराधसँगै अर्को प्रकृतिको अपराध जोडिएको हुन्छ। यो अपराध-चक्रको उदय र त्यसको सामाजिक-आर्थिक असरबारे उति साझो चर्चा हुँदैन। अपराध-चक्र कायम रहनु भनेको सुरक्षा उद्यमीहरूका लागि नयाँ प्रयोग गर्ने अवसर हो। मधेश आफैँमा विविधता बोकेको समाज हो। यहाँ क्षेत्रविशेषमा तात्कालिक कारणले तनाव उत्पन्न भए पनि जीवन फेरि पुरानै लयमा फर्किहाल्छ। विविधतायुक्त जनसांख्यिक बनोट, सघन बसोबास र रणनीतिक अवस्थिति मधेशको

सामर्थ्य हो। यही सामर्थ्य अवाञ्छित गतिविधि गर्नेहरूका लागि आश्रय एवं अवसर भएको छ। आश्रय र अवसर खोज्ने प्रवृत्तिमा योजनाबद्ध ढंगले फरकपन छनोट गरिएको छ।

चुरे दोहन र त्यसबाट सिर्जित पानीको संकट छँदै छ। यता छिमेकी भारतीय राज्य बिहार र उत्तरप्रदेशमा नलक्ष्ण योजना ल्याइएको छ। यसले पानीको संकट र पानीमाथिको पहुँचको द्वन्द्व निम्त्याउनेछ। नेपालमा सम्भाव्य सुरक्षा चुनौतीको विमर्शमा प्रायः भारतसँगको खुला सीमालाई ओल्याउने गरिन्छ। समस्या खुला सीमा हुनुमा हो कि व्यवस्थापनको संरचनात्मक रिक्ततामा हो ? त्यसै गरी मधेशको बढी जनघनत्वलाई दक्षिणपन्थीहरूको उर्वर क्षेत्र बनाउने चेष्टा पनि देखिँदै आएको छ।

राष्ट्रिय सुरक्षा भनेको शासकहरूको सुरक्षा होइन। नेपाली जनता नै राज्यशाक्तिको मूल स्रोत हुन् भन्ने संविधानको मर्मबाट सबै भूगोलका नागरिक लाभान्वित हुन सक्नुपर्छ। सुरक्षा सम्बन्धी परम्परागत अवधारणाबाट आधुनिक चुनौतीहरूको सामना गर्न सकिँदैन। नेपालको सुरक्षा अवस्था बुझ्न पहिला मधेश चिन्नेपर्छ। मधेश चिन्न मधेश-केन्द्र सम्बन्धको अवस्थिति र पारिका भारतीय राज्यहरूसँगको पारस्परिकता बुझ्नुपर्छ। पछिल्ला डेढ दशकमा मधेशको सामाजिक-आर्थिक परिदृश्य निकै फेरिएको छ। बसाईसराइको प्रवृत्ति फेरिएको छ। जनतामा नयानयाँ डर देखा पर्न थालेको छ। मधेशमा असुरक्षाको असर बेग्न सक्ने नेपालको आन्तरिक क्षमता भने भरपर्दो देखिँदैन। सुरक्षा सञ्चालको विस्तारमार्फत सुरक्षा गरिने भाष्य वृष्टिपूर्ण छ। सुरक्षातन्त्रको महत्त्व त छ तर यसले सबै थोक गर्न सक्दैन।

राष्ट्रिय सुरक्षाको अवधारणाभित्र मधेशको मुहार कस्तो छ ? मधेशको आंखामा राष्ट्रिय सुरक्षाको चेहरा कस्तो छ ? अहिलेको सुरक्षाको फराकिलो परिभाषाभित्र आफ्नै नागरिकलाई परायाकरण गरिरहन सकिँदैन। अब त आतंकवाद, प्रविधिंले उत्पन्न अपराध जटिलता, सामाजिक सम्बन्ध, आजीविकाको प्रत्याभूति, आर्थिक, ऊर्जा, पर्यावरण, खाद्य, साइबर अपराधजस्ता पक्षले सुरक्षा भाष्यलाई फराकिलो बनाएका छन्। राज्यले कहाँनर नागरिकसँग सम्झौता गर्ने र कहाँनर नागरिकलाई अनुशासित बनाउने भन्ने पक्षसमेत सुरक्षा अवधारणाभित्र पर्छ। नेपालका लागि मधेश आफैँमा सुरक्षा चुनौती होइन।

नागरिक संवाद र नागरिक सर्वोच्चताको सच्चा अभ्यास हुन सके मधेश सिङ्गो नेपालको सुरक्षा चौकीदार बनिरहन सक्छ। मधेशको कोणबाट राष्ट्रिय सुरक्षाबारे विमर्श गर्न सक्दा वस्तुपरक दृष्टिकोण बनाउन सघाउ मिल्छ। भौगोलिक सुरक्षाको पारम्परिक मान्यताबाट विद्याउत्तभन्दा मानवीय सरोकारहरूबाट निर्देशित हुनु समयको हॉक हो।

प्रज्ञाको शब्दकोशमा अपाङ्गताद्वेषी शब्दको चाड

सन्दीप थापा

अन्तर्राष्ट्रिय युवा दिवस-२०२२ को अवसरमा गत अगस्ट १२ मा नेब्रहीन युवा संघले आयोजना गरेको वक्तृत्वकला प्रतियोगितामा काठमाडौँको एउटा नाम चलेको कलेजमा अध्ययनरत सहभागीले अपाङ्गतालाई मानवीय कमजोरीका रूपमा व्याख्या गरे। त्यस्तै हालै नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानमा आयोजित, धीरेन्द्र प्रेमर्षी, बंविता वस्नेत र रमेश प्रसाईं उपस्थित एउटा कार्यक्रममा अपाङ्गतालाई अक्षमताको अवस्थाका रूपमा चित्रित गर्दै करुणादारी शब्दहरूसहितको भाषण गरियो, जसको सहभागीहरूबाटै व्यापक विरोध भयो। बोलीचालीमा मात्र होइन, नेपाली बृहत् शब्दकोशमा समेत अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूमाथि प्रयोग हुने शब्दहरूका अर्थ अपमानजनक छन्।

आपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आन्दोलनबाट स्थापित 'आपाङ्गता' भन्ने शब्द शब्दकोशमा अटाउन सकेको छैन। 'आपाङ्ग' मात्र शब्दसूचीमा छ, जसलाई अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आन्दोलनले खारेज गरिसकेको छ। शब्दकोशले 'आपाङ्ग' शब्दको यसरी अर्थ लगाउँछ, 'अङ्गभङ्ग भएको, शरीरको कुनै अङ्ग विकृत भएको, हातगोडा आदि भौंचएको वा नाक, कान, आँखा आदि विकृत भएको।' अझ एक कदम अघि सरेर 'विकलाङ्ग' अर्थ लगाउँछ। यस्तो अर्थ अपाङ्गता सम्बन्धी विश्वव्यापी अवधारणा र नेपाल पश्चराष्ट्र रहेको अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको अधिकार सम्बन्धी महासन्धिको प्रस्तावनासँग मिल्दैन।

नेत्रज्योति सम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई, धृतराष्ट्रलाई अक्षम देखाउन महाभारतकालीन साहित्यदेखि प्रयुक्त 'अन्धो' शब्दलाई शब्दकोशमा 'आँखा नदेख्ने, दुवै आँखा बन्द भएको, नेत्रहीन, अन्ध' भनी अर्थ्याइएको छ। शब्दकोशमा दृष्टि सम्बन्धी अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको बौद्धिक र विवेकी क्षमतालाई सोझै खारेज गर्दै, अन्धोको थप अर्थ लगाइएको छ- 'विवेकवृद्धि नभएको, अज्ञानी, मूर्ख, मनपरी गर्ने, जथाभावी गरेर हिँड्ने।' शब्दकोश यतिमै रोकिँदैन, ओखोलाई 'मात्तिएको, उन्मत्त, होस नभएको, बेहोसी' पनि भन्छ। यसको मूल शब्द 'अन्ध' को अर्थ 'दुवै आँखा नदेख्ने, अन्धो, विवेक नभएको, निर्विवेकी' भनिएको छ। राज्यको उपेक्षा र समाजको निरन्तरको असहिष्णु व्यवहारका बावजुद अनेक संघर्ष र आफूने बलबुताले यहाँसम्म आइपुगेका दृष्टिहीन समुदायलाई 'मात्तिएको उन्मत्त' र 'बेहोस' देख्ने प्रज्ञाका अधिकारीहरूले कुन बुद्धिविवेकपूर्ण होसमा आएर यस्तो अर्थ लगाएका हुन् ? तथाकथित मैमत्ता निर्विवेकी' हरूले निर्ममतापूर्वक जवाफ खोज्नुपर्नेछ।

स्वर/बोलाइको अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सम्बोधन गर्न प्रयोग गरिने परम्परागत शब्द 'लाटो' को अर्थ लगाउँदै शब्दकोशमा लेखिएको छ- 'बोल्न नजान्ने, बेला पुगेर पनि बोली नफुटेको, अबोला।' लाटोको अर्थ अर्थ यस्तो छ- 'लठ्योरो, लठेरो, मुर्ख, जड, निमुखा।' यस्तै 'नून, पिरो, चिनी आदि नपुगेको, चखिलो नभएको, बेस्वादिलो (तरकारी, अचार आदि) लाई समेत लाटोको अर्थ दिइएको' पनि उल्लेख छ। स्वर/बोलाइको अपाङ्गता भएका महिलाहरूलाई होच्याउने नियतले प्रयोग हुने 'लाटी' शब्दको अर्थ 'बोल्न नसकेको, मुखबाट शब्द उच्चारण गर्न नसकेको (स्त्री)' उल्लेख छ। लैङ्गिक रूपमा स्त्रीहरूमाथि

अपमानको विषयवमन गर्न उस्ताद स्वघोषित बौद्धिक सज्जनको उपमा भिरका प्रज्ञाका विग्रहहरूले 'लाटी' शब्दको अर्थ थप विस्तार गर्दै लेख्छन्, 'लठ्योरी। मूर्ख, बुद्धिहीन (स्त्री)।'।

आपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको आन्दोलनबाट स्थापित 'मनोसामाजिक अपाङ्गता' शब्दलाई नेपाली बृहत् शब्दकोशले चिन्दैन। मनोसामाजिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई होच्याउने र अपमानित गर्ने ध्येयका साथ प्रयोग गरिने 'पागल' शब्दलाई भने शब्दकोशमा 'बहुला, सक्ने, हावा बुक्नेको, विभक्त' भनी अर्थ्याइएको छ। शब्दार्थका जन्मदाता यतिमै रोकिँदैनन्। वरु व्यक्तिलाई अत्यन्त गाली गर्न प्रयोग गरिने 'निम्छ्रो' शब्दलाई समेत पागलको पर्यायवाचीका रूपमा यसरी अर्थ्याइएको छ, 'पाघोको वच्चो, गाँदु।' पागल र बोलाहालाई समानार्थी मान्ने शब्दकोशमा 'बोलाहा' लाई 'बहुलो, बोलाएको, बहुला, पागल, सिल्लड, छुँटाहा' भनी अर्थ्याइएको छ।

यस्तै बौद्धिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिलाई अपमानपूर्वक सम्बोधन गर्न प्रयोग भएको 'गोज्झाङ्गो' को अर्थ 'राष्ट्ररी बोलन नजान्ने, लठेरो, खोजि, सिँगाने' उल्लेख छ। शारीरिक अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई अपमानको स्तरमा प्रयोग गरिने 'ढिकीच्याउँ' लाई समेत 'ल-त्याडब-त्याड चालले काम गर्ने, लोस (मानिस), लेत्याएर हिँड्ने (मानिस), खोरछो' भनी अर्थ्याइएको छ। बौद्धिक कर्मको ठेक्कापट्टा सहालेको प्रज्ञा प्रतिष्ठानका नेपाली भाषाशास्त्रीहरूले अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूमाथि कस्तो दृष्टिकोण राख्छन् भन्ने विषयको ज्वलन्त उदाहरण यी शब्दहरू हुन्। यस्ता 'आपाङ्गताद्वेषी' अपमानजनक शब्दहरूको चाड छ, प्रज्ञा प्रतिष्ठानको शब्दकोशमा।

आपाङ्गता भएका व्यक्तिमाथि निर्माण भएको गलत सामाजिक मनोविज्ञानको पुनरुत्पादन गर्नुमा बौद्धिकहरूको यस्तो विभेदकारी प्रयत्नले मलजल गरेको छ। नेपाली बृहत् शब्दकोश विद्यार्थीहरूले शब्दभण्डार बढाउन र शब्दहरूको अर्थ खोज्न प्रयोग गर्छन्। जब अपाङ्गता आन्दोलनले सृजना गरेका शब्दहरू नै शब्दकोशमा समावेश गरिँदैनन् र अपाङ्गतामाथिका मानकहरूलाई अपमानित दृष्टिकोणले प्रयुक्त गरिन्छ, सोको अध्ययनबाट आफ्नो ज्ञान र चेतनाको तहलाई उकास्न खोज्ने अध्ययनशील जमातले के शिक्षा लिन्छ ? भाषा विकासको अध्ययन र अनुसन्धान गरी नेपाली वाङ्मयलाई नयाँ उचाइमा विकास गर्ने हेतुसहित स्थापित नेपाल प्रज्ञा प्रतिष्ठानजस्तो प्रतिष्ठित संस्थासमेत, कुनै विभेद पुनरुत्पादनको वैधानिक कारखाना बनेको त छैन ? शब्दकोशमा प्रयुक्त अपमानजनक शब्दको अर्थले पौतकार लगायतका अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूलाई सोचमन बनाएको छ।

आपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको हकहित संरक्षणको घोषित र अन्य अधोषित लक्ष्यसहित च्याउजस्तै खुलेका अपाङ्गतासम्बन्धी संघर्षस्थाले यो विषयमा पर्याप्त आवाज उठाउन सकेका छैनन्। समावेशिता र युवा अन्तरसम्बन्धका विषयमा हजारौंपटक गोष्ठी तथा सेमिनारहरू सञ्चालन गर्ने संघर्षस्थाले प्राज्ञिक क्षेत्रले गरेको खुलेआम विभेदलाई आँखा चिन्नेर अन्देखा गर्नु सही होइन। पूर्वस्थापित अपाङ्गताद्वेषी मानकहरू भत्काउने र अपाङ्गता भएका व्यक्तिमाथि बौद्धिकताको कलेवरमा अपमानको भाष्य निर्माण गर्ने प्राज्ञिकहरूको चेतनामाथि प्रश्न उठाउने स्तरमा आन्दोलनलाई विकसित गर्न सक्दा मात्र बौद्धिकहरूले आम विद्यार्थी र नवपुस्तामाथि थोपरेको परम्परागत अपाङ्गताद्वेषी भाष्यलाई चुनौती दिन सकिन्छ।

थापा काठमाडौँ विश्वविद्यालयमा कानुनका विद्यार्थी हुन्।

सुल्टो कहिले हिँड्ला तालिबान ?

उषा थपलिया

अफगानिस्तानमा तालिबानले दोस्रो पटक सत्ता कब्जा गरेको १५ अगस्टमा एक वर्ष पुगेको छ। दुई दशकदेखि युद्धरत अमेरिकी सैन्य गठबन्धनले छाडेसँगै अफगान राष्ट्रपति भगोपछि सन् २०२१ मा तालिबानलाई विनारक्तपात सत्ता हातमा लिने अवसर मिल्यो। अमेरिकी सैन्य कारवाही सुरु हुनुअघि (सन् १९९६ देखि २००१ सम्म) पहिलो पटक सत्ता कब्जा गरेको तालिबान कट्टरपन्थी धार्मिक समूहका रूपमा चिनिन्छ। पहिलो पटक सत्तामा रहँदाका पाँच वर्ष र दोस्रो पटक सत्ताकब्जापछिको एक वर्षको अवधिमा तालिबान जसरी प्रस्तुत भइरहेको छ, यसले अफगान जनताको जीवनलाई कटपट र त्रासद बनाइरहेको छ। नेपालजस्तै भूपरिवेष्टित मुलुक अफगानिस्तान इस्लामिक गणराज्यका रूपमा चिनिन्छ। लगातारको गृहयुद्ध र चार दशकअघिदेखि बाह्य शक्तिराष्ट्रहरूको रणभूमि बनेका कारण अनेकौँ सम्भावना हुँदाहुँदै पनि अफगानिस्तान उँभो लान्न सकेन। अफगान कम्प्युनिस्टहरूको सहयोगार्थ सोभियत सघले १९७८ मा अफगानिस्तानमाथि आक्रमण गर्‍यो। सोभियत सघसमर्थित पिपुल्स डेमोक्रेटिक पार्टी अफ अफगानिस्तान (पीडीपी) ले शासन सञ्चालन सुरु गरेपछि सोभियत सघलाई टक्कर दिनकै लागि अमेरिकाले पनि अफगानिस्तानमा सोभियतविरोधी लडाकु समूह निर्माणमा सक्रियता बढायो।

आफू अफगानिस्तानमा आफ्नो नु उपस्थिति उपलब्धिमूलक बनाउन नसकेको सोभियत संघ फर्कने तानाबाना बुन्दै थियो। सोही क्रममा सन् १९८८ मा अमेरिका, सोभियत संघ, अफगानिस्तान र पाकिस्तानबीच सम्झौता भएर सोभियत सेना फर्कने क्रम सुरु भैसकेको थियो। यसैवर्ष १९९० मा सोभियत संघ विघटनपछि साम्यवादी शासन तहसनहस हुन पुग्यो। त्यससँगै अफगानिस्तानमा

सोभियत प्रभुत्व पनि गुम्न पुग्यो। यता, १९९४ मा गठन भएको तालिबान दुई वर्षभित्रै १९९६ मा राजधानी काबुलसहित अधिकांश भूभागमा कब्जा जमाउँदै सत्ता हत्याउन सफल भयो। ११ सेप्टेम्बर २००१ मा अमेरिकामा ट्वीन टावर ध्वस्त पार्ने ओसामा बिन लादेन अमेरिकालाई बुझाउने मामिलामा तालिबानसँग विमति बढेसँगै अमेरिकी नेतृत्वको सैन्य समूह २००१ मा पुनः अफगानिस्तान पस्यो र आक्रमणमार्फत तालिबानलाई काबुलबाट धपायो। त्यसयताका २० वर्ष अफगान सरकार अमेरिकाकै निर्देशन बमोजिम सञ्चालित रह‍यो। तर तालिबानविरुद्धको आक्रमणमा असंख्य धनजन क्षय गरेर पनि अमेरिका विजयी हुन सकेन। यसका साथै तालिबानको दोहामा २९ फेब्रुअरी २०२० मा शान्ति सम्झौतामा बस्न अमेरिकालाई कैँ लाग्यो। काबुलबाहिरका अधिकांश प्रदेश कब्जा गर्दै अघि बढेको तालिबानका कारण अमेरिकाले अफगानिस्तानमा रहिरहनुको औचित्य साबित गर्न सकेको थिएन र 'अफगान मिसन' अलपत्र छोडेर फर्कियो। यसले गर्दा गत वर्ष ठूलो परिश्रमबिने सत्ता कब्जा गर्ने तालिबानलाई कुनै असुविधा भएन।

पहिलो पटक सत्ता कब्जा गरेपछि शासन सञ्चालनका दौरान तालिबानबाट अफगानीहरूले ठूलो हैरानी र अत्याचार सहनुपरेको थियो। विशेष गरी सरिया कानुनको बलमा महिला, किशोरी तथा युवतीहरूलाई अनेकौँ प्रतिबन्ध लगाइएका थिए। त्यसअघि उपभोग गर्दै आएको शिक्षा, स्वास्थ्य, स्वतन्त्र घुमफिर, इच्छा अनुसारको पेसा-व्यवसाय छुनोट लगायतका सबै अधिकारबाट तालिबानले महिलालाई वञ्चित बनायो। ९९ प्रतिशत मुस्लिम रहेको अफगान समाज आफैँमा महिलाका लागि अनुदार ठानिन्छ। त्यसमाथि सत्ता सञ्चालन गर्ने समूह अझ बढी परम्परावादी र धर्मान्ध भएपछि, त्यहाँका महिलाहरूको जिन्दगी कति सङ्कसपूर्ण भयो होला, मुक्ति भनेन सकिन्छ। अफगान महिलाहरूको स्वतन्त्रताको लागि आफू अफगानिस्तान छिर्नुपरेको' सोभियत सघको तत्कालीन दलितमा कति सत्यता थियो, त्यो बरसकै विषय हो तर सोभियतसमर्थित पीडीपीए सरकारले महिलाको

पक्षमा गरेका अनेकौँ परिवर्तनकारी कामहरूले अफगान महिलाहरूलाई निकै अगाडि बढाउन मद्दत गरेको थियो। स्वतन्त्र र मर्यादायुक्त जीवनका लागि समेत उनीहरू अत्यन्त भैसकेका थिए। पीडीपीए सरकारले अफगान महिलालाई परम्परागत पितृसत्ताको जालोबाट मुक्त गराउन महत्त्वपूर्ण भूमिका खेलेको थियो। यसबाहेक तत्कालीन सरकारले लैंगिक समानता, स्वतन्त्र घुमफिर, अनिवार्य शिक्षा, बालविवाहमा प्रतिबन्ध, महिला रोजगारीको प्रत्याभूतिजस्ता धेरै युगान्तकारी काम अघि बढाएको थियो। इन्टरनेसनल क्राइसिस ग्रुप (आईसीजी) को सन् २०१३ को प्रतिवेदन अनुसार, तालिबानले पहिलो पटक सत्ताकब्जा गर्दा शिक्षकमा ७० प्रतिशत, कर्मचारीमा ५० प्रतिशत, डाक्टरमा ४० प्रतिशत महिला थिए। अरू सबै क्षेत्रमा समेत महिला सहभागिता उत्साहजनक थियो। तसर्थ पहिलो तालिबानी पाँचवर्षे शासन महिलाका लागि प्रत्युत्पादक, कटपट र पश्चगमन हुँदै बितेको थियो।

अफगानिस्तान प्रवेश गर्नुमा शक्तिराष्ट्रहरूको आ-आफ्नै स्वार्थ रहेकामा शंका छैन तर तिनका

निहित स्वार्थकै बीचमा पनि अफगान नागरिकहरूको आधारभूत मानव अधिकार र लोकतन्त्रको प्रत्याभूतिका लागि धेरै हदसम्म राम्रो प्रभाव परेको भने रिव्कानुपर्छ। सोभियत सघको हस्तक्षेपताका महिलाहरूको अवस्थामा जसरी सकारात्मक परिवर्तन आएको थियो, अमेरिकी संलग्नताको सरकारका पालामा पनि अफगान महिलाको हैसियत र मर्यादामा उल्लेखनीय उपलब्धिहरू भएका थिए। त्यो अवधिमा अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संस्थाहरूले अफगान महिलाहरूको उत्थानका लागि विभिन्न परियोजना सञ्चालन गरे। तालिबानले महिलाका लागि बन्द गरेका विद्यालयहरू खुलाइए। सन् २००४ मा लागू गरिएको नयाँ संविधानले संसद र प्रादेशिक परिषदमा २५ प्रतिशत महिला सहभागिताको प्रावधान राख्यो। महिला मामिला हेर्ने छुट्टै मन्त्रालयको व्यवस्था गरियो। सरकारले बेगामा ३० प्रतिशत महिला सहभागिता बुझ्दहेको छ। अफगानिस्तानको निजी विद्यालय भवनहरूको हालैको तथ्यांक अनुसार एक वर्गमा ४ सय हाराहारी निजी विद्यालय आर्थिक संकट तथा विद्यार्थीको घट्दो संख्याको कारण बन्द भएका छन्। ४५ माइलभन्दा लामो यात्रामा निस्कन्ने महिला तथा

स्वतन्त्रताको स्वाद चाखिसकेका अफगान महिलाहरूलाई तालिबानको कठोर शासन र कडा प्रतिबन्ध बिलकुल स्वीकार्य छैन।

मन्त्री बनाइए। राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोग प्रमुखमा समेत महिलालाई नियुक्त गरियो। महिला सशक्तीकरणका लागि अत्यकालीन र दीर्घकालीन योजनाहरू बनाइए। सञ्चार, कला, साहित्य, खेलकुद, एनजीओ, आईएनजीओ लगायत सबै क्षेत्रमा महिला सहभागिताको प्रवर्द्धन गरियो। तालिबानले कामबाट छुट्टाएका महिलाहरू पुनः रोजगारीमा फर्कने वातावरण बनेको। समानताको यात्रामा अफगान महिलाहरू अग्रगामी कदम चाल्दै अघि बढ्न थाले।

तर गत वर्ष अगस्टमा तालिबान पुनः सत्तामा आएपछि अफगान जनताको मानव अधिकार संकटमा परेको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघले जनाए अनुसार, आधाभन्दा बढी अफगान जनसंख्या भोकमरीमा छ। पर्याप्त र पोषिलो खानेकुराको अभावमा २० लाख बालबालिका कुपोषित छन्। एक वर्गमा देशबाट विस्थापित हुनेहरूको संख्या १ करोड हाराहारी पुगेको समाचार स्रोतहरूमा उल्लेख छ। तालिबानी मर्यादामा उल्लेखनीय उपलब्धिहरू भएका थिए। त्यो अवधिमा अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संस्थाहरूले अफगान महिलाहरूको उत्थानका लागि विभिन्न परियोजना सञ्चालन गरे। तालिबानले महिलाका लागि बन्द गरेका विद्यालयहरू खुलाइए। सन् २००४ मा लागू गरिएको नयाँ संविधानले संसद र प्रादेशिक परिषदमा २५ प्रतिशत महिला सहभागिताको प्रावधान राख्यो। महिला मामिला हेर्ने छुट्टै मन्त्रालयको व्यवस्था गरियो। सरकारले बेगामा ३० प्रतिशत महिला सहभागिता बुझ्दहेको छ। अफगानिस्तानको निजी विद्यालय भवनहरूको हालैको तथ्यांक अनुसार एक वर्गमा ४ सय हाराहारी निजी विद्यालय आर्थिक संकट तथा विद्यार्थीको घट्दो संख्याको कारण बन्द भएका छन्। ४५ माइलभन्दा लामो यात्रामा निस्कन्ने महिला तथा

युवतीहरूले पुरुष सदस्यको साथ लिनु अनिवार्य बनेको छ, 'चाहे त्यो पुरुष महिलाभन्दा निकै सानै किन नहोस्। पुरुषले गर्न नमिल्ने काममा बाहेक अरू पेसामा संलग्न महिलाहरूलाई धेरै बस्नुपर्ने उर्दी छ। हिजाब नलगाउने महिलालाई कामबाट निकाले प्रमुख मापदण्ड बनाइएको छ। सत्ता हातमा लिएको केही समयपछि तालिबान अफगान शासकहरूले पुरुष सरकारी कर्मचारीलाई काममा फर्कन आग्रह गरे। महिलाको हकमा काम गर्ने उपयुक्त संयन्त्र निर्माण नभएसम्मका लागि स्थगित गरिएको घोषणा गरियो। अफगानिस्तानमा तालिबानले सत्ता कब्जा गरेको ७ महिनामै ९ लाख मानिसले रोजगारी गुमाएका थिए। पश्चिमा सैन्य शक्ति अफगानिस्तानबाट विदा भएसँगै ठूलो संख्याका महिला अधिकार अभियन्ता, सञ्चारकर्मी, राजनीतिकर्मीहरू सुरक्षाका खातिर अन्य देशतर्फ ललिए। नयाँ युवा महिलाहरूले वातावरण बनेको। समानताको यात्रामा अफगान महिलाहरू अग्रगामी कदम चाल्दै अघि बढ्न थाले। तर गत वर्ष अगस्टमा तालिबान पुनः सत्तामा आएपछि अफगान जनताको मानव अधिकार संकटमा परेको छ। संयुक्त राष्ट्रसंघले जनाए अनुसार, आधाभन्दा बढी अफगान जनसंख्या भोकमरीमा छ। पर्याप्त र पोषिलो खानेकुराको अभावमा २० लाख बालबालिका कुपोषित छन्। एक वर्गमा देशबाट विस्थापित हुनेहरूको संख्या १ करोड हाराहारी पुगेको समाचार स्रोतहरूमा उल्लेख छ। तालिबानी मर्यादामा उल्लेखनीय उपलब्धिहरू भएका थिए। त्यो अवधिमा अन्तर्राष्ट्रिय दातृ संस्थाहरूले अफगान महिलाहरूको उत्थानका लागि विभिन्न परियोजना सञ्चालन गरे। तालिबानले महिलाका लागि बन्द गरेका विद्यालयहरू खुलाइए। सन् २००४ मा लागू गरिएको नयाँ संविधानले संसद र प्रादेशिक परिषदमा २५ प्रतिशत महिला सहभागिताको प्रावधान राख्यो। महिला मामिला हेर्ने छुट्टै मन्त्रालयको व्यवस्था गरियो। सरकारले बेगामा ३० प्रतिशत महिला सहभागिता बुझ्दहेको छ। अफगानिस्तानको निजी विद्यालय भवनहरूको हालैको तथ्यांक अनुसार एक वर्गमा ४ सय हाराहारी निजी विद्यालय आर्थिक संकट तथा विद्यार्थीको घट्दो संख्याको कारण बन्द भएका छन्। ४५ माइलभन्दा लामो यात्रामा निस्कन्ने महिला तथा

पाकिस्तानको पेशावरमा बुधबारको वर्षाले जलमग्न सडक । एक महिनायता पाकिस्तानका विभिन्न स्थानमा आएको बाढीपहिरोका कारण ५ सयभन्दा बढीको मृत्यु भइसकेको छ ।
तस्विर : एएफपी

बेलायतमा ४० वर्षयताकै उच्च मुद्रास्फीति

नवीन पोखरेल (लन्डन)

खाद्यान्न तथा ऊर्जाको बढ्दो मूल्य वृद्धिसँगै बेलायतमा ४० वर्षयताकै उच्च मुद्रास्फीति भएको छ । बेलायतको सरकारी तथ्यांक विभागले बुधवार प्रकाशित गरेको विवरणमा मुद्रास्फीति मापन गरिने 'कन्जुमर प्राइस इन्डेक्स' वार्षिक १०.१ प्रतिशतले बढेको उल्लेख छ । यसअघि सन् १९८२ को फेब्रुअरीमा दोहोरो अंकले मुद्रास्फीति भएको थियो । ऊर्जा, खाद्यान्न, मदिरा, चुगेटवाहेकको मापन गर्दा खास मुद्रास्फीति ६.२ प्रतिशत छ । गत जुन-जुलाई बीचमा खाद्यान्नको बढ्दो मूल्य वृद्धिले मुद्रास्फीतिका सबैभन्दा धेरै योगदान पुर्‍याएको सरकारी तथ्यांकले देखाएको छ ।

बढ्दो मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न बैंक अफ इंग्ल्यान्डले ६ पटक ब्याजदर बढाइसकेको छ । बैंकले आउँदो अक्टोबरमा मुद्रास्फीति १३.३ प्रतिशत पुग्ने र बेलायतमा आर्थिक मन्दी हुने प्रक्षेपण गरेको छ ।

बेलायतमा अर्को वर्षको सुरुवातमा वार्षिक औसत घरको ऊर्जा बिल १ हजार ९७१ पाउन्डबाट बढेर ४ हजार २६६ पाउन्ड हुने प्रक्षेपण गरिएको छ । यसले जनजीविकामा ठूलो असर पर्ने निश्चित छ । बेलायतमा यस वर्षको दोस्रो

चौमासिकमा कुल तलब ३ प्रतिशतले घटेको पनि सरकारी तथ्यांक विभागले जनाएको छ । यति थोरै आम्दानी बेलायतको रेकर्डमा नै थिएन । यसले औसत बेलायती जनताको जीवनस्तर निकै खस्कने अनुमान गरिएको छ । बढ्दो मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न निर्णायक राजनीतिक नेतृत्वको अभाव रहेको विश्लेषकहरू बताउँछन् ।

बढ्दो मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न बैंक अफ इंग्ल्यान्डले ६ पटक ब्याजदर बढाइसकेको छ

मुद्रास्फीतिको खास अर्थ मूल्य जुन अनुपातमा बढ्छ, त्यही अनुपातमा आम्दानी नबढ्नु हो ।

माग र आपूर्तिबीच समन्वय गरी मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्नुपर्ने भएकाले यसका लागि समय लाग्ने बताउँछन् अर्थविद् विक्रमचन्द्र आचार्य । उनले रुस-युक्रेन युद्ध, कोरोनाका कारण शिथिल बनेको अर्थतन्त्र, ब्रेजिटले पारेको प्रभाव, बैंक अफ इंग्ल्यान्डले 'क्वान्टिटेटिभ इजिडमाफर्त'

अर्थतन्त्रमा पम्प गरेको पैसा आदिका कारण मुद्रास्फीति उच्च भएको बताए । बेलायती इतिहासमा सन् १९६० को दशकदेखि बढेको मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न करिब २० वर्ष लागेको थियो । बेलायतमा मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्ने जिम्मा बैंक अफ इंग्ल्यान्डको हो । बैंकले वार्षिक २ प्रतिशतका दरले मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्ने लक्ष्य राखेको छ तर बढ्दो मुद्रास्फीति नियन्त्रण गर्न ब्याजदर थप बढाउनुपर्छ ।

तर बैंक अफ इंग्ल्यान्ड र राजनीतिक नेतृत्वले कस्तो नीति अंगीकार गर्छन् त्यो भने निर्णायक हुने निश्चित छ । बेलायतको युनिभर्सिटी अफ द वेस्ट अफ इंग्ल्यान्डमा अन्तर्राष्ट्रिय व्यापारका सहप्राध्यापक बृद्धि पाठकले भने, बैंक अफ इंग्ल्यान्डले २५ प्रतिशत ग्यासको मूल्य वृद्धि हुँदा एक प्रतिशत मुद्रास्फीति बढ्ने र कुल गार्हस्थ्य उत्पादन ०.६ प्रतिशत घट्ने बताएको छ । केही समयपछि ऊर्जा बिल ८० प्रतिशत बढ्दा मुद्रास्फीति करिब ३ प्रतिशत बढ्ने देखिन्छ ।

बेलायती पूर्वप्रधानमन्त्री गोर्डन ब्राउन नेतृत्वको एक समूहले गरेको अनुसन्धानले बेलायतको कस्तीमा १ करोड ३० लाख जनसंख्या ऊर्जा गरिवीको रेखामा रहेका देखाएको छ । यसको अर्थ त्यो जनसंख्या ऊर्जा बिल तिर्न सक्ने अवस्थामा छैन ।

‘अनधिकृत’ जिम्मेवारी लिएको खुलेपछि मरिसन दबाबमा

स्कट मरिसनले प्रधानमन्त्री रहँदा थप ५ मन्त्रालयको जिम्मेवारी लिएको खुलासा

नारायण खड्का (अस्ट्रेलिया)

अस्ट्रेलियाका पूर्वप्रधानमन्त्री स्कट मरिसनले आफू पदमा बहाल रहेका बेला गोप्य रूपमा थप मन्त्रालयहरूको जिम्मेवारी लिएको खुलेपछि समस्या परेका छन् । पद सम्हालि रहेका मन्त्रीलाई जानकारी नै नदिएँ मरिसनले ५ मन्त्रालयको जिम्मेवारी लिएको सार्वजनिक भएपछि उनी दबाबमा परेका छन् । विपक्षी दललगायतका नेताहरूले मरिसनले सांसद पदबाट राजीनामा दिनुपर्ने आवाज उठाएका छन् । मरिसनले भने आफूले आपत्कालीन अवस्थामा थप जिम्मेवारी लिएको बताउँदै संसद्बाट राजीनामा नदिने बताएका छन् ।

चार वर्ष अस्ट्रेलियाको प्रधानमन्त्री बनेका मरिसनले कोरोना संक्रमणको समयमा स्वास्थ्य, अर्थ, गृह, ट्रेजरी र ऊर्जा, विज्ञान तथा श्रोतमन्त्रीको जिम्मेवारी वहन गरेको दुई दिनअघि सार्वजनिक भएको हो । उनले सम्बन्धित मन्त्रीलाई नै जानकारी नदिएँ थप जिम्मेवारी लिएका भन्दै उनकै दलका केही नेताले समेत असन्तुष्टि जनाएका छन् । घटना सार्वजनिक भएपछि प्रधानमन्त्री एन्थोनी अल्बानिजीले प्रधानमन्त्री कार्यालयसँग थप विवरण मागेका थिए । सञ्चारकर्मीसँग मंगलबार बोल्दै प्रधानमन्त्री अल्बानिजीले पूर्वप्रधानमन्त्री मरिसनले सन् २०२० मा स्वास्थ्य तथा अर्थ र सन् २०२१ मा अन्य तीन मन्त्रालयको समेत जिम्मेवारी आफूले लिएको खुलासा गरेका थिए । अल्बानिजीले पूर्वप्रधानमन्त्री मरिसनले त्यसलाई असाधारण र लोकतन्त्रको मूल्य मान्यताविपरीत भएको बताएका छन् । पूर्वप्रधानमन्त्रीले जानीजानी लोकतन्त्रका लागि महत्त्वपूर्ण मानिने चेक र ब्यालेन्सलाई कमजोर पारेको उनले जनाए । मरिसनले थप मन्त्रालयको जिम्मेवारी लिएको भए पनि त्यसबाट तलब भने नलिएका जनाइएको छ । उनले

समानान्तर रूपमा जिम्मेवारी लिएका ५ मन्त्रालयमध्ये एक मन्त्रालयअन्तर्गत आफ्नो अधिकार प्रयोग गरेको भए पनि अन्य कुनै पनि मन्त्रालयका निर्णयमा हस्तक्षेप तथा अधिकार प्रयोग नगरेको बताइएको छ । तत्कालीन गृहमन्त्री लिबरल दलकी नेतृ केरन एन्ड्रुजले आफूलाई प्रधानमन्त्रीले आफ्नो मन्त्रालयको समेत जिम्मेवारी लिएको विषयमा केही थाहा नभएको बताउँदै मरिसनले संसद्बाट राजीनामा दिनुपर्ने बताएकी छन् । तर मरिसनले पालामा उपप्रधानमन्त्री रहेका अर्का नेता माइकल म्याकोरम्याकले भने मरिसनप्रति गरिएको आलोचना सही नभएको बताउँदै आफूलाई स्वास्थ्य मन्त्रालयको जिम्मेवारी प्रधानमन्त्री मरिसनले लिएको विषयमा जानकारी रहेको बताएका छन् । पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू जोन हावर्ड तथा टोनी एबटले पनि मरिसनले राजीनामा दिनुपर्ने मागको विपक्षमा उभिएको समाचारमा जनाइएको छ ।

व्यापक आलोचना भएपछि बुधवार पत्रकार सम्मेलनको आयोजना गर्दै पूर्वप्रधानमन्त्री मरिसनले आफ्नो कदमको बचाउ गरेका छन् । उनले आफ्नो निर्वाचन क्षेत्रका जनताले आफूप्रति गरेको माया, भरोसा र विश्वासलाई कायम राख्दै आफूले संसद्बाट राजीनामा नदिने प्रस्ट पारेका छन् । उनले आफूले ती मन्त्रालयको समानान्तर जिम्मेवारी आपत्कालीन अवस्थामा प्रयोग गर्नुपर्ने अवस्था आएमा गर्ने गरी लिएको बताएका छन् । उनले आफूले एक मात्र अधिकार प्रयोग गरेको जनाए । यसका साथै उनले यसबाट आफू ना अन्य सहकर्मीलाई परेको दुखप्रति माफी मागेको समेत उल्लेख गरे । कोरोना संक्रमणताका राम्रो काम गरेर चर्चा कमाएका लिबरल गठबन्धनका तत्कालीन नेतासमेत रहेका मरिसनले केही महिनाअघि सम्पन्न निर्वाचनमा हार बेहोरिका थिए । निर्वाचनमा पराजित भएपछि उनले दलको नेताबाट समेत राजीनामा दिएका थिए ।

उत्तर कोरियाद्वारा दुई क्षेप्यास्त्र प्रहार

सोल (एजेन्सी)- उत्तर कोरियाले सामुद्रिक क्षेत्रमा बुधवार दुईवटा क्रुज क्षेप्यास्त्र प्रहार गरेको छ । दक्षिण कोरियाली अधिकारीका अनुसार उत्तर कोरियाले गत जुलाई सुरुपछि पहिलो पटक क्षेप्यास्त्र प्रहार गरेको हो ।

‘उत्तर कोरियाले आज बिहानै दक्षिण प्योन्गान प्रान्तको ओन्चोनबाट पश्चिम सागरमा दुईवटा क्रुज क्षेप्यास्त्र प्रहार गरेको छ,’ दक्षिण कोरियाली रक्षा मन्त्रालयका एक अधिकारीलाई उद्धृत गर्दै समाचार संस्था एएफपीले जनाएको छ । गत जुलाई १० मा कैयौं क्षेप्यास्त्रहरू प्रहार गरेको उत्तर कोरियाले जनवरीमा क्रुज क्षेप्यास्त्र परीक्षण गरेको थियो । ‘उत्तर कोरियाले प्रहार गरेको क्षेप्यास्त्रको क्षमतालगायत विषयमा अमेरिका र दक्षिण कोरियाली सैनिक निकायले विश्लेषण गरिरहेका छन्,’ रक्षा मन्त्रालयका ती अधिकारीले भनेका छन् ।

अमेरिका र दक्षिण कोरियाले चारदिने प्रारम्भिक संयुक्त सैन्य अभ्यास सुरु गर्नु एक दिनअघि उत्तरले क्षेप्यास्त्र प्रहार गरेको हो । यो अभ्यास अगस्ट २२ देखि सेप्टेम्बर १ सम्म हुने ‘उल्बी फ्रिडम सिल्ड’ को तयारी भएको जनाइएको छ । उत्तर कोरियाले आफूमाथिको अतिक्रमणको

तयारीका लागि दुई देशले संयुक्त रूपमा सैन्य अभ्यास गर्दै आएको बताउने गरेको छ । दक्षिण कोरियाली राष्ट्रपति युन सुक-इओलले कार्यभार सम्हालेको बुधवार सय दिन पुगेको छ । युनले उत्तर कोरियाले परमाणु हतियार त्यागेको खण्डमा दक्षिण कोरियाले चरणबद्ध रूपमा आर्थिक सहयोग उपलब्ध गराउने बताउँदै आएका छन् ।

‘दक्षिण र उत्तर कोरियाबीच हुने संवाद तथा सम्झौताहरू राजनीतिक शक्तिका लागि नभई कोरियाली द्वीपमा दिगो शान्ति स्थापनाका लागि हुनुपर्छ,’ युनले पत्रकार सम्मेलनका क्रममा भनेका छन्, ‘उत्तर कोरियाले एकै चरणमा तत्काल परमाणु

हतियार त्यागनुपर्छ भन्ने छैन ।’ कोरोना भाइरसको महामारीका कारण लामो समय शान्त रहेको उत्तर कोरियाले जनवरी महिनादेखि क्षेप्यास्त्र परीक्षणलाई तीव्रता दिएको हो । संयुक्त राष्ट्रसंघले उत्तर कोरियालाई क्षेप्यास्त्र तथा परमाणु हतियार परीक्षण गर्न प्रतिबन्ध लगाएको छ । तर उत्तर कोरियाले त्यसको बेवास्ता गर्दै क्षेप्यास्त्र परीक्षणलाई निरन्तरता दिएको हो । त्यसैगरी, अमेरिका र युरोपेली संघले पनि उत्तर कोरियामाथि नाकाबन्दी लगाउँदै आएका छन् ।

उत्तर कोरियाले क्षेप्यास्त्र परीक्षण तीव्र पारेपछि दक्षिण कोरिया, जापान र अमेरिकाले त्यसको निन्दा गर्दै

आएका छन् । उत्तर कोरियाको क्षेप्यास्त्र प्रक्षेपणले क्षेत्रीय शान्ति र सुरक्षा खतरामा परेको जापानको भनाइ छ । खासगरी कोरियाली प्रायद्वीपमा अमेरिका र दक्षिण कोरियाबीच हुँदै आएको संयुक्त सैन्य अभ्यासको कडा विरोध जनाउन उत्तरले क्षेप्यास्त्र परीक्षणको गति बढाउने गरेको छ । त्यसका साथै आफ्ना क्षेप्यास्त्रको क्षमता विकसित गर्न तथा तयारी अवस्थामा राख्न उत्तरले त्यस्ता परीक्षण गर्ने गरेको जानकारीहरू बताउँछन् ।

त्यसका साथै उत्तर कोरियाली सर्वोच्च नेता किम जोङ-उनले अन्तर्राष्ट्रिय समुदायलाई देश आर्थिक रूपमा अप्ठ्यारो अवस्थामा नरहेको र प्रतिरक्षा नीति प्राथमिकतामा रहेको सन्देश दिन पनि बेलाबखतमा क्षेप्यास्त्र प्रहार गर्ने गरेको कतिपयको दाबी छ ।

उत्तर कोरियाले सन् २०१७ मा ह् वासोड-१५ क्षेप्यास्त्र परीक्षण गरेको थियो । उक्त क्षेप्यास्त्रले प्रशान्त महासागरको गुआम रहेको अमेरिकी सैन्य अखडामा प्रहार गर्न सक्छ । अमेरिकी राष्ट्रपतिमा जो बाइडेन निर्वाचित भएसँगै दुई देशबीचको परमाणु वार्ता अबरुद्ध छ । उत्तरले जनवरी सुरुमा क्षेप्यास्त्र परीक्षण गरेपछि, बाइडेन प्रशासनले केही प्रतिबन्धहरू लागू गरेको थियो ।

“राजा, रङ्ग सबै समान उसका वैषम्य गर्दैन त्यो आयो टप्प टिप्प्यो, लाज्यो, मिति पुग्यो ठारेर टर्दैन त्यो”

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

जन्म : १९२९/०१/३१

स्वर्गारोहण : २०७९/०८/२१

स्व. मधुसुधन प्रसाद पौडेल

वित्तीय क्षेत्रका अगुवा तथा यस बैंकका अध्यक्ष श्री उपेन्द्र प्रसाद पौडेलका पूजनीय पिता एवम् समाजसेवी **मधुसुधन प्रसाद पौडेल**को असामयिक निधनले हामी स्तब्ध बनेका छौं । एक कुशल समाज सुधारकको महाप्रस्थान समाजका लागि अपूरणीय क्षति महसुस भएको छ । उहाँको वैकुण्ठ आरोहणको यस १३औं पुण्यतिथिको घडीमा आत्माको चीर-शान्तिको कामना सहित भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै, शोकाकुल परिवारजनमा ईश्वरले धैर्यधारण गर्ने शक्ति प्रदान गरुन् भन्दै जाहिरो समवेदना व्यक्त गर्दछौं ।

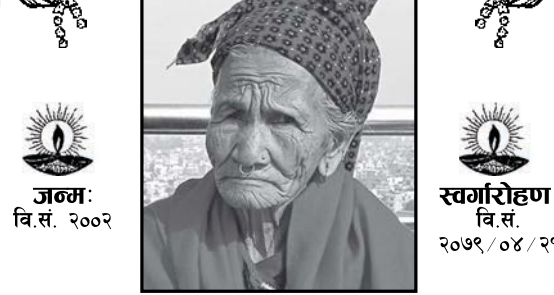
NABIL BANK®
परिवार

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

होटल स्टारलाइटका निर्देशक श्री सुरेन्द्र पौडेलका पूजनीय पिता **स्व. मधुसुधन पौडेल** को स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्य तिथिमा दिवंगत आत्माको चिर-शान्तिको कामना गर्दै उहाँको दीर्घकालीन सोचलाई सदा आत्मसात गर्ने बाचा गर्दछौं । साथै यस दुःखद घडिमा शोकसन्तप्त परिवारलाई धैर्य धारण गर्ने क्षमता मिलोस् भन्ने कामना गर्दछौं ।
होटल स्टारलाइट तथा लक्की स्टार क्यासिनो नेपालगञ्ज परिवार

हार्दिक समवेदना

कान्तिपुर दैनिकको राजनीतिक ब्युरो प्रमुख गंगा बीसीकी पूजनीय माता **गौरी बोहरा**को असामयिक स्वर्गारोहण भएको आज १३ औं दिनको पुण्यतिथिमा दिवंगत आत्माको चिरशान्तिको कामना गर्दै हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं । साथै यस दुःखद घडीमा शोकसन्तप्त परिवारजनप्रति हार्दिक समवेदना प्रकट गर्दछौं ।
कान्तिपुर पब्लिकेशन्स लि. परिवार

अर्थ संक्षेप

सानिमाको 'फेमिली सुपर सेभिड' खाता

काठमाडौँ (कास)- सानिमा बैंकले सम्पूर्ण परिवार सदस्यका लागि लक्षित गर्दै फेमिली सुपर सेभिड खाता सञ्चालनमा ल्याएको छ । तीन वा सोभन्दा बढी परिवारका सदस्यका लागि अस्पताल खर्च भुक्तानी नै गर्न नपर्ने गरी १ लाख रुपैयाँसम्मको औषधि उपचार विमा सुविधासहित यो खाता सञ्चालनमा ल्याइएको बैंकले जनाएको छ । यसमा वार्षिक ८.०३ प्रतिशत ब्याजदर, मासिक ब्याज भुक्तानी, प्रत्येक परिवारका सदस्यलाई १० लाखको दुर्यन्तमा विमा, ३ लाखको ६ घातक रोगहरूको विमा, २५ हजारको आबधिक जीवन विमा र ५ हजार रुपैयाँको वार्षिक स्वास्थ्य परीक्षण प्याकेज जस्ता थप सुविधाको व्यवस्था छ ।

गरिमा क्यापिटलको सीईओमा भट्टराई

काठमाडौँ (कास)- गरिमा क्यापिटलको सञ्चालक समितिले प्रमुख कार्यकारी अधिकृत (सीईओ) मा निर्मल भट्टराईलाई

नियुक्त गरेको छ । भदौ १ देखि लागू हुने गरी सीईओमा भट्टराई नियुक्त भएका हुन् । उनी यसअघि क्यापिटलको निमित्त प्रमुख कार्यकारी अधिकृतका रूपमा कार्यरत थिए । उनले भारतबाट चार्टर्ड एकाउन्टेन्सी (सीए) अध्ययन गरेका छन् ।

मेगाको ६ गुणासम्म प्रतिफल दिने मुद्दती योजना

काठमाडौँ (कास)- मेगा बैंक नेपालले ६ गुणासम्म प्रतिफल दिने म्याजिक मुद्दती योजना ल्याएको छ । बैंकका अनुसार नयाँ योजनाअन्तर्गत व्यक्तिगत मुद्दती खाता खोल्ने ग्राहकले ५६ देखि १९६ महिनाभित्रै २ देखि ६ गुणासम्म निक्षेप रकम फिर्ता पाउनेछन् । संस्थागत मुद्दती खाता खोल्नेले ९३ देखि १८५ महिनाभित्रै २ गुणादेखि ४ गुणासम्म निक्षेप रकम फिर्ता पाउनेछन् । त्यसैगरी रेमिट्यान्स मुद्दती खाता खोल्ने ग्राहकले ७० महिनादेखि १८० महिनाभित्र २ गुणादेखि ६ गुणासम्म निक्षेप रकम फिर्ता पाउनेछन् । बैंकको यो निक्षेप योजनामा व्यक्तिगत तथा रेमिट्यान्स मुद्दती खाता खोल्ने ग्राहकले १ लाखदेखि माथि र संस्थागत मुद्दती खोल्नेले ५ लाखदेखि माथि रकम जम्मा गर्नुपर्नेछ ।

सिद्धार्थको मोबाइल बैंकिङ एपमा स्तरोन्नति

काठमाडौँ (कास)- सिद्धार्थ बैंकले आफ्नो मोबाइल बैंकिङ एपमा स्तरोन्नति गरेको छ । सिद्धार्थ बैंक स्मार्ट एक्सपीमा स्तरोन्नति गरिएको बैंकले जनाएको छ । यसबाट एपमा हुन सक्ने ठगी नियन्त्रण हुनुका साथै बहुचर्चालमार्फत सहजै प्रयोग गर्न सकिने बैंकको दावी छ । एफवान सफ्ट

इन्टरनेसनलले प्रवर्द्धन गरेको नयाँ एप्लिकेसन बैंक एक्सपी आर्टिफिक्चरमा आधारित छ, जसले प्रयोगकर्ताको कार्यक्षमताको दायरालाई अफ फराकिलो बनाउने बताइएको छ । ग्राहकले मोबाइल र वेब उपकरणबाट एप्लिकेसन प्रयोग गर्न उही पासवर्ड प्रयोग गर्न सक्नेछन् । 'नयाँ एप्लिकेसनमा बिल भुक्तानी, चेक बुक अनुरोध, सेल्फ पासवर्ड/पिन रिसेट, ई-एपीइन्टेमेन्ट, उपकरणहरूबीचको अन्तरसञ्चालनलगायत थुप्रै सुविधा रहेको बैंकले जनाएको छ ।

एनएमबीका ग्राहकले बुद्ध र यती एयरमा क्यासब्याक पाउने

काठमाडौँ (कास)- एनएमबी बैंकका ग्राहकले अब बुद्ध एयर र यती एयरको टिकट खरिदमा क्यासब्याक पाउने भएका छन् । बुद्ध र यतीको एप तथा वेबबाट बैंकको डेबिट वा क्रेडिट कार्ड प्रयोग गरी प्रत्येक टिकट खरिद गर्दा क्रमशः ३५० र ५०० रुपैयाँ क्यासब्याक पाउने एनएमबीले जनाएको छ । यस सुविधाका लागि ग्राहकले आफ्नो एनएमबी कार्डहरूमा ई-कमर्स सक्रिय गर्नुपर्नेछ । यो सुविधा सीमित अवधिा लागि मात्र उपलब्ध रहने बैंकले जनाएको छ ।

ग्लोबल आईएमईको भीकेवाईसी सेवा सुरु

काठमाडौँ (कास)- ग्लोबल आईएमई बैंकले अनलाइन भिडियोमार्फत ग्राहक पहिचान (भीकेवाईसी) सेवा सुरु गरेको छ । बैंकका नयाँ ग्राहकले अनलाइनमार्फत खाता खोली भिडियोकेवाईसीमार्फत आफ्नो पहिचान गरी खाता सञ्चालन गर्न सक्नेछन् । नयाँ खाता खोल्न

र केवाईसी फाराम भर्न बैंक नै धाउनुपर्ने छैन । नयाँ खाता खोल्न आवश्यक पर्ने कागजातहरू प्रमाणित पनि भिडियोमार्फत गर्न सकिने बैंकले जनाएको छ । यो सेवाबाट फरक क्षमता भएका ग्राहक, विदेशमा बसोवास गर्ने नेपाली नागरिकलाई खाता खोल्न अभै सहज हुने बैंकले जनाएको छ ।

पाराकिटोको वितरकमा आईएमएस ग्रुप
काठमाडौँ (कास)- आईएमएस ग्रुप फ्रान्सेली ब्रान्ड 'पाराकिटो' को एक मात्र राष्ट्रिय वितरक बनेको छ । पाराकिटो एक फ्रान्सेली लामखुट्टे र टिक विकर्षक ब्रान्ड हो, जसले प्राकृतिक रूपमा लामखुट्टे र टिक्सहरूबाट जोगाउने गुणले जनाएको छ । पाराकिटोले रिस्टब्यान्ड, स्प्रै, क्लिप र रोल अन जस्ता उत्पादन गर्ने र विशेष गरी बच्चा, गर्भवती र संवेदनशील छुला भएकालाई सुरक्षा प्रदान गर्ने गुणले उल्लेख गरेको छ । पाराकिटो पानी र पसिना प्रतिरोधी, दीर्घकालीन, वातावरण मैत्री, विरुवामा आधारित र मंदिरारहित रहेको जनाइएको छ । पाराकिटो आईएमएस लिटल स्माइलस सोरुमहरूमा उपलब्ध हुनेछ ।

नाडा ईभी एक्सपोका लागि स्टल बुकिङ खुला

काठमाडौँ (कास)- भुक्तृटीमण्डपमा असोज ६ देखि ९ गतेसम्म 'नाडा ईभी एक्सपो २०२२' का लागि बुकिङ खुला गरिएको छ । एक्सपोका लागि बुधवारदेखि भदौ ५ सम्मका लागि स्टल बुकिङ खुला गरिएको नाडा ईभी एक्सपो समितिका सभापति अनुप बरालले बताए । नाडा अटोमोबाइल्स एसोसिएसन अफ नेपालले दसैँलाई मध्यनजर गर्दै एक्सपो आयोजना गर्न लागेको हो ।

बालमैत्री फर्निचर खरिद सम्बन्धी सिलबन्दी दरभाउ-पत्र आह्वानको सूचना

प्रथम पटक प्रकाशित मिति : २०७८/०५/०२

हिमालयन ट्रष्ट नेपालले सोलुखुम्बु जिल्लामा सञ्चालन गरिरहेको गुणस्तरीय शिक्षा कार्यक्रम अन्तर्गत विभिन्न विद्यालयहरूका लागि आवश्यक बालमैत्री फर्निचरहरू (डेस्क, बेन्च, टेबल, कुर्सी आदि) खरिद गर्नुपर्ने भएकोले इच्छुक रजिष्टर्ड फर्म/कम्पनीहरूबाट सिलबन्दी दरभाउ-पत्र आह्वान गरिएको छ ।

दरभाउ-पत्र नं. : HTN/ITB/079-080/01
दरभाउ-पत्र फाराम शुल्क : रु. २०००/- (फिर्ता नहुने)
दरभाउ-पत्र वितरण र दर्ता गर्ने समय : बिहान १०:०० बजेदेखि अपरान्ह ३:०० बजेसम्म
दरभाउ-पत्र फाराम पाइने, दर्ता गर्ने र खोल्ने स्थान : हिमालयन ट्रष्ट नेपालको कार्यालय डिल्लीबजार, काठमाडौँ
दरभाउ-पत्र फाराम बिक्ती मिति : २०७९/०५/०५ देखि २०७९/०५/२३ सम्म
दरभाउ-पत्र फाराम दर्ता गर्ने अन्तिम मिति र समय : २०७९/०५/२६ दिउँसो १२:०० बजेसम्म ।
दरभाउ-पत्र खोल्ने मिति र समय : २०७९/०५/२६ दिउँसो २:०० बजे ।
सामग्री हुवाना गर्नुपर्ने स्थान : हिमालयन ट्रष्टको केन्द्रीय कार्यालय, डिल्लीबजार, काठमाडौँ ।
आवश्यक सामग्रीको अनुमानित रकम रु. ६०,००,०००/-

दरभाउ-पत्र खरिद गर्न आउने खरिदकर्ताले कम्पनी दर्ता, भ्याट दर्ता र २०७७/७८ कर चुक्ता प्रमाणपत्रको एक एक प्रति प्रतिलिपि लिई आउनु पर्नेछ ।
दरभाउ-पत्र फाराम दर्ता गर्ने र खोल्ने दिनमा सार्वजनिक बिदा पर्न गएमा त्यसको लगत्तै कार्यालय खुलेको दिन उल्लेखित समयमा नै दरभाउ पत्र फाराम दर्ता तथा खोल्ने कार्य गरिने छ ।

Invitation for Expression of Interest (EOI) for Social Media Campaign and Development of Social Media Content
Ref No: 005-022/023, 18 August, 2022

Plan International Nepal is an independent development and humanitarian organization that advances children’s rights and equality for girls. Plan International has been working in Nepal since 1978 to help most marginalized children, their families and communities for accessing their rights to survival, development, protection and participation. Plan International Nepal has been implementing programmes through development partners, in coordination with government and other stakeholders in 11 districts.

Plan International Nepal, Country Office invites sealed proposal from the interested Firm/Consultant registered in Government of Nepal for the above-mentioned service.

The detailed tender documents can be downloaded from
<https://plan-international.org/nepal/procurement-nepal>

Deadline for Submission
Hardcopy of sealed proposal should be deposited into the Tender Box separately clearly mentioning the Tender Reference No. with heading before **5:00 PM of 1 September, 2022** to the address as mentioned below.

Plan International Nepal, Nepal Country Office
Maitri Marga, Bakhundole, Lalitpur-3, Phone: 01-5535580

Say Yes! To keeping children and Young People Safe and Protected.

INVITATION TO TENDER
(First date of Publication: 18 August 2022)

Rural Development Centre (RDC) Nepal is non-profit, nongovernmental organization committed for the uplifting rural and disadvantages groups including women. At present, RDC Nepal has been implementing "Developing Alternative Management Model (AMM)" for Water Supply Scheme project in Rajpur Municipality ward no. 5, since January 2022 with the support of Oxfam Nepal. Under this project, RDC Nepal is going to repair and upgrade overhead tank along with other related structure and water networking to supply safe water. Hence, we are looking for the professional companies in Nepal that have enough experiences and capabilities to supply, install, erecting, testing, and commissioning of electrification component. If you would like to be a part of the work, we welcome you to take part in this invitation.

Tender Ref. No.	Description
RDCN-079/080/TN-01	Point wiring motor control system, overflow control system, upgrading and addition of Solar Panel and installation of Hybrid Submersible Solar Pump.

Details specification and required quality are described in the Tender Documents which can be collected from the RDC NEPAL office at the address given below.

- > Tender document will be issued from **25 August 2022 onwards**
- > The deadline for submission of tender documents to RDC NEPAL is on 20 September 2022 by 2:00 PM. The bids submitted after the deadline will not be accepted, if the last date of submission and opening falls on holiday, the next working day would be the last date.
- > Tender document collection and submission must be from 10:00 am to 5:00 pm from Sunday to Friday except RDC NEPAL holidays.
- > To collect the Tender document, visit to the below mentioned address with the copy of business registration, VAT registration and Tax clearance certificate of FY 2077/78.
- > Tender Document can be requested through email provided below. In case of electronic submission of tender document, supplier should mandatorily lock the file with "Password Protection" for both "Technical" and "Financial" proposal to qualify for process and should provide the password at the time of tender opening on a request from RDC. (Email: pc@rdcnepal.org)
- > Technical bid will be opened on **21 September 2022** and financial bid on **27 September 2022** at 11:00 AM at the office of RDC Nepal.
- > RDC NEPAL reserves right to award either fully or partially of the items to different bidders as per requirement.
- > The RDC NEPAL office will not be responsible for any costs or expenses incurred by the bidders in connection with the preparation or delivery of Bids.

Address
RDC Nepal
Gaur, Rautahat
Phone: 055-520240
Email: pc@rdcnepal.org

नेपाल स्टक एक्सचेन्ज

१ भदौ २०७९ को कारोबार				
कम्पनीको नाम	अधिल्लो दिनको मूल्य	अन्तिम मूल्य	कारोबार संख्या	छरक
युनिभिर नेपाल	१८१९१	१८६००	२०	४०९
राष्ट्रिय बीमा कम्पनी	१४००१	१४२५०	३५५	२४९
बोटलर्स नेपाल	१३८८८	१३९२०	१८०	-१६८
राष्ट्रिय बीमा कम्पनी प्रो. से.	११४२१५	११४०७	४०	-१४५
सात्व ट्रेडिङ कर्पोरेसन	४१४४	४१४५	३१२	१
महिला लघुवित्त	३९१०	३९१०	८४२	०
उपकार लघुवित्त	३७३२	३७०६	१०५७	-२६
विशाल बजार कम्पनी	३६५०.६	३६००	४६३	-५०.६
हिमालयन डिस्टिलरी	३५५०	३५५०	७३५१	-१०
नेखो समृद्ध लघुवित्त	३१९५	३१९०	९०२३	-५
जात्या सामुदायिक लघुवित्त	३०७०	३०८८	५०७१	१८
जिवन विकास लघुवित्त	२७३५	२७२५	४४२४	-१०
फरवर्ड माइक्रोफाइनान्स	२६८६	२६८५	३४९५	-१
नेसनल माइक्रोफाइनान्स	२३१०.१	२३२५	३१४७	१४९
सिटिजन इन्भेस्टमेन्ट ट्रस्ट	२११५	२११०	४०८३	-५
जनउत्थान सामुदायिक लघुवित्त	१८४०.१	१९१९	१२३७	५८.९
स्वभिमान लघुवित्त	१६७६.८	१६५०	६७	-२६.८
सपोर्ट माइक्रोफाइनान्स	१३३०.२	१७६३	१९०	१३२.८
सामुदायिक लघुवित्त	१४३९	१४२७.९	१२०	-११.१
लाइफ इन्स्योरेन्स को.	१३९१.९	१३८२.९	२४८२	-५
स्ववलम्बन लघुवित्त	१३२६	१३२५.९	१२३४८	-०.१
ग्लोबल आईएमई लघुवित्त	१३०३.४	१३०५.२	११८४	१.८
लक्ष्मी लघुवित्त	१२५८	१२६०	११७१	२
मानुषी लघुवित्त	१२२७	१२०२	१७०	-२५
मिथीला लघुवित्त	१२२४	१२०१	१४४५	-२३
मडुली लघुवित्त	११८२	११७६	१२०४	-६
आशा लघुवित्त	११७०	११७१	२६३	१
राष्ट्र उत्थान लघुवित्त	११६०	११६७.९	११४०	७९.९
साना किसान लघुवित्त	१०९०	१०९४	२७४३	४
कालिका लघुवित्त	१०९०	१०८७	९१५	-३
सबैको लघुवित्त	१०९४	१०९८.४	८९१	-३५.६
चन्द्रागिरी हिल्स	१०६१.९	१०५८	१८७२	-३.९
साना लघुवित्त	१०५०	१०५८	११५१	८
मिर्मिरे माइक्रोफाइनान्स	१०५९.९	१०५१.७	४५०	-८.२
छिमेक लघुवित्त	१०४८.७	१०४९.३	३९२२	०.६
मनकामना स्मार्ट लघुवित्त	१०८९	१०३४	१४१४	-५५
वेन नेपाल लघुवित्त	१०४७	१०३१	३१५	-१६
गुरीस लघुवित्त	१०२८	१०२८	४३३	०
गुडविल फाइनान्स डिभेन्चर २०८३	१०२५	१०२५	४०५	०
आईसीएफसी फाइनान्स डिभेन्चर २०८३	१०२१	१०२२	१२५	१
इन्फिनिटी लघुवित्त	९९२	१००८	६२३	१६
निर्धन उत्थान लघुवित्त	१०००	१०००	३४३०	०
उन्नती सहकार्य लघुवित्त	१०००	१०००	२६३	०
गणपति माइक्रोफाइनान्स	९७१५	९८४	३११	९
डिग्रेस लघुवित्त	९८०	९८१५	४७०५	१५
विजय लघुवित्त	९८६	९८९	१५२२	-७
स्वरोजगार लघुवित्त	९७०	९७१	१०४६	१
नेरुद्ध लघुवित्त	९५५	९६८.१	२०१०	१३.१
किसान लघुवित्त	९१०	९४४	११०	३४
सिमिल लघुवित्त	९२४	९१८	९३९	-३
नेपाल दूरसंचार कम्पनी	९२२५	९१४	३६५२७	१५
समिट लघुवित्त	८८८	९११	२७७	१३
सिमिल बैंक डिभेन्चर २०८८	८८१.३	८८३.३	५०	२
एनआईसी एसिया लघुवित्त	८८४	८८०	१३६०	-४
आरएनबीसी लघुवित्त	८७५	८७९	४३७७	४
मेरो माइक्रोफाइनान्स	८७५	८६६	२८०७	-२
समता घरैछु लघुवित्त	८६०	८६३	८५१	७
माउन्टेन इनर्जी	८५३	८६०	१२१५	३
नयाँ सारथी लघुवित्त	८४१९	८५५	४७७	१३.१
रुरु जलविद्युत	८२४९	८३९	१२०७	१४.१
शिखर इन्स्योरेन्स	८३०	८२८	१९१५	-२
आरम्भ चौतारी लघुवित्त	८३८	८२७	७१३	-११
सूर्योदय योगी लघुवित्त	८२१	८०५.२	१०३१	-६.८
नविल बैंक लि.	७९९	७९४५	५३६२२	-४५
प्राइम डिभेन्चर २०८५	८००	७७०.१	२५	-२.९
एनएमबी माइक्रोफाइनान्स	७८०	७७०	६४७	१०
रुक्मेल अइएफडि बैंक डिभेन्चर २०८६/८७	७७७	७७०.१	२५	०.१
नेपाल रिइन्स्योरेन्स कम्पनी	७७२.२	७६५	१२६१५	-७.२
सिडीबी हाइोपावर	७६४.४	७५७.८	७९६६	-६.६
ग्रामिण विकास लघुवित्त	७४०	७४४.९	४८५५	४.९
नेको इन्स्योरेन्स	७२०	७१९	७७६१	-५
फस्ट माइक्रोफाइनान्स	७११	७१२	८७३८	१
इमर्जिङ नेपाल लि.	६९४.८	६८०	४७९५	-१४.८
नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स	६८३	६७५	३५०६४	-८
शिम्रु सिमेन्ट	६७३	६७३.९	१०२४९१	०.९
एनआईसी एसिया बैंक	६६४.१	६६०	३०००९	-४.१
युनाइटेड इदी मदी हाइड्रो	६४४.१	६४५	९०३८	०.९
रिडी पावर	६२८	६४४	२८६८६०	१६
रावी विद्युत कं.	५९२	५९०.५	१८२१०	-१.५
एसियन लाइफ इन्स्योरेन्स	५८७	५८८.१	१२५१३	१.१
गुर्खाज फाइनान्स	५८०	५७९	३६२३०	-१
नेसनल लाइफ इन्स्योरेन्स	५७७.९	५७२	८४६१	-५.९
आरएसडीसी लघुवित्त	५७६	५७१.१	१२१५	-४.९
गुडविल फाइनान्स	५३९	५४२	१६१६०	३
सामलिङ पावर कं.	५६०	५३१.२	१८१६	-२८.८
साहस उर्जा	५२१	५३०	१६०५६	९
आईसीएफसी फाइनान्स	५३०	५२८	६८८४३	-२
एनएलजी इन्स्योरेन्स	५१७	५१०	६६१०	-७
एम्परेट बैंक	५०३	५०६	१८२२३	३
एनआरएन इन्फ्रास्ट्रक्चर	४९५.१	४९६	६४६८	०.९
मैरुद्ध खोला जलविद्युत	४८०	४८१.९	६३५७	-८.१
नेपाल इन्स्योरेन्स	४८७	४८०.२	४३४५	-६.८
ओरेन्टीयल होटेल्स	४८४	४८०	४९१५	-४
बिन्ध्यवासीनी हाइड्रो	४६७	४७५	२६५१३	८
अपर तामाकोशी	४७२	४७४	२३११९	२
तेह्रथुम पावर	४६६	४६५	३२८०	-४
नारायणी डेमलपमेन्ट बैंक	४६२.६	४६३	२५७७	०.१
अरुण काबेली पावर	४४३.१	४४७	५१४५०	३.९
मुक्तिनाथ विकास बैंक	४४५	४४३	२५७०६	-२
मञ्जुश्री फाइनान्स	४३७	४३४	१२३५२	-३
स्ट्यान्डर्ड चार्टेड बैंक	४३९.१	४३०	१२३५३	-९.१
बुद्धभूमी हाइड्रो	४२३	४२९.९	५०५०	१.१
हिमालयन एम्परेट इन्स्योरेन्स	४२१.९	४२४.९	१९१०५	३
आइएमई जनरल इन्स्योरेन्स	४१८	४२४.९	२६७८०	६.९
जानकी फाइनान्स	४१६	४१७	१३७२३	१
कालिका पावर	४०४	४०९	७३२९	५
नेपाल हाइड्रो	३९८	४०४	११९८८	६
घिरिमे हाइड्रो	३९६.२	४००	१४९४९	३.८
गरिमा विकास बैंक	३९५	४००	१८३४०	५
लुम्बिनी विकास बैंक	३९१.५	३९२.९	४४७५१	८.४
युनाइटेड इन्स्योरेन्स	३९५	३९७	१८८२२	२
बेस्ट फाइनान्स	३९५	३९५	९४६८	०

चार महिनादेखि एम्बुलेन्स सेवा बन्द

■ **वीरेन्द्र केसी** (अर्घाखाँची)

पाणिनि गाउँपालिकाले सञ्चालनमा ल्याएका दुईवटा एम्बुलेन्स चार महिनादेखि कार्यालयमै थन्किएका छन् । विरामी पैदलै र भाडाका गाडी खोजेर अस्पताल तथा स्वास्थ्य संस्थामा उपचारका लागि धाउन बाध्य छन् ।

एम्बुलेन्स खरिदका लागि पाणिनिको खिदिमका लंक केसीले ५० प्रतिशत लगानी गरिराएका थिए । बाँकी गाउँपालिकाको बजेटमा डेढ वर्षअघि दुईवटा एम्बुलेन्स भित्र्याइएका हुन् । तत्कालीन पालिका अध्यक्ष अच्युत गौतम र उपाध्यक्ष लक्ष्मी गौतमले तामभोमका साथ एम्बुलेन्स सञ्चालन गरेको घोषणा गरेका थिए । अहिले ती एम्बुलेन्स कार्यालय परिसरमा खिया लाग्ने गरी थन्किएका छन् ।

लुपुभ ५९३ र लुपुभ ५९४ नम्बरका दुईवटा एम्बुलेन्स चलेका छैनन् । ‘९ महिनादेखि हाम्रो तलब, भत्ता र गाडी मर्मत खर्च केही नदिएपछि, चार महिनादेखि हामीले एम्बुलेन्स चलाएका छैनौं,’ चालक सन्तोष ज्ञवालीले भने, ‘२०७९ वैशाख १ देखि कार्यालय परिसरमै थन्किएका

छन् ।’ त्यसतथा विरामीले एम्बुलेन्स नपाएर दुख पाएका छन् । यतिका समय एम्बुलेन्स थन्किँदा इन्जिन र पार्टपुर्जामा क्षिया लागेको छ । घामपानीले गर्दा टायर काम नलाग्ने भएको हुन सक्ने ज्ञवालीले बताए । विरामी बोकेको भाडा पालिकाले राख्ने र चालकलाई तलब-भत्ता गाउँपालिकाले दिने गरी ज्ञवाली र अमृत अधिकारीलाई करारमा चालक राखेको थियो । सुरुदेखि नै ज्ञवाली र अधिकारीले तलब नपाएको गुनासो गरे । अहिले पनि गाउँवाट विरामीले फोन गरेको उनले बताए । नयाँ जनप्रतिनिधि आएपछि १५ दिनअघि चालकको बक्यौता तलब-भत्ता र गाडी मर्मत खर्च सबै उपलब्ध गरायो । तर, पालिकाले चालकलाई एम्बुलेन्स चलाउन अनुमति दिएको छैन । तलब पाए पनि एम्बुलेन्स चलाउन अनुमति नपाएपछि, यत्तिकै घरमा बसेको ज्ञवालीले बताए ।

छाती दुख्ने समस्याले सताएपछि पाणिनिका मनबहादुर विकले एम्बुलेन्स सेवा नपाएपछि बस चढेर अस्पताल पुगे । ‘सस्तो भाडामा एम्बुलेन्स सेवा छ, जहाँ पनि जतिबेला पनि सेवा दिन्छौं भनेको सुन्थे,’ उनले भने,

‘अहिले आफूलाई आपत् परेका बेला पालिकाको एम्बुलेन्स काम लागेन ।’ उनीजस्ता विरामीले एम्बुलेन्स भएर पनि सुविधा पाएका छैनन् । गाउँमा सुक्तेरी व्यथा लागेकालाई बोकेर स्वास्थ्य संस्थामा पुर्‍याउनुपरेको गुनासो स्थानीयको छ । सक्नेले महँगोमा सदरमुकामवाट ट्याक्सी, जिप रिजभ गरेर जानुपर्ने बाध्यता आइपरेको उनीहरूले सुनाए । एम्बुलेन्स सञ्चालन हुँदा तत्कालीन जनप्रतिनिधिले यातायातकै कारण समयमै अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थामा जानवाट रोकिनु नपर्ने भन्दै प्रचार गरेका थिए । स्थानीय तहको चुनावपछि नयाँ जनप्रतिनिधिले पनि चलाउने कुनै सुसार गरेका छैनन् । तीन वर्ष पहिलेको पुरानो कार्यविधिले अहिले एम्बुलेन्स सञ्चालन गर्न नसकिने गाउँपालिका अध्यक्ष टेकराज न्यौपानेले बताए । ‘एम्बुलेन्स चलाउनका लागि कार्यबोध परिवर्तन गर्नुपर्छ । त्यसका लागि कार्यपालिका बैठक बसेर निर्णय गर्नुपर्नेछ,’ उनले भने, ‘एक महिनादेखि बैठक बस्न सकेको छैन । कहिले वडाध्यक्ष विरामी त केही के काम परेर बैठक बस्न नसकेको हो ।’

Croatia मा रोजगारको अवसर									
कम्पनी: SNAGA BUDUCNOSTI D.O.O. शहर: Croatia									
पूर्व स्वीकृत मिति: २०७८/१२/२१		चलानी नं.: ६०१७७२१४		LT. No.: 260991		पूत: विज्ञापन			
क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय	काम/हस्तान्तरण गर्ने दिन	खाना/बस्ने कक्ष/कारबार सुविधा/अन्य
1.	Agriculture Worker	50	0	450	५८.५८५				
2.	Factory Worker	50	0	450	५८.५८५				
3.	Electrician	10	0	750	९७.६५५				
4.	Mechanic	10	0	750	९७.६५५				
5.	Steel Grinder	5	0	750	९७.६५५				
6.	Tailer Driver	25	0	1050	१3६.७२0				
7.	Worker for Aluminium, Pvc Windows And Doors	10	0	700	८१.१8५				
8.	Aluminium, Pvc Windows And Doors Maunders	5	0	800	१०8.१७0				
9.	Facade Maunders	6	0	800	१०8.१७0				
10.	Ceramic Tiles Madunders	5	0	800	१०8.१७0				
11.	Painters	5	0	800	१०8.१७0				
12.	Dry Wall Maunders	4	0	800	१०८.१७0				
13.	Coffee Maker	5	0	500	६५.१0५				
14.	General Worker for Construction	40	0	450	५८.५८५				
15.	Welders	20	0	900	११७.३00				

क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय	काम/हस्तान्तरण गर्ने दिन	खाना/बस्ने कक्ष/कारबार सुविधा/अन्य
1.	Agriculture Worker	50	0	450	५८.५८५				
2.	Factory Worker	50	0	450	५८.५८५				
3.	Electrician	10	0	750	९७.६५५				
4.	Mechanic	10	0	750	९७.६५५				
5.	Steel Grinder	5	0	750	९७.६५५				
6.	Tailer Driver	25	0	1050	१3६.७२0				
7.	Worker for Aluminium, Pvc Windows And Doors	10	0	700	८१.१8५				
8.	Aluminium, Pvc Windows And Doors Maunders	5	0	800	१०8.१७0				
9.	Facade Maunders	6	0	800	१०8.१७0				
10.	Ceramic Tiles Madunders	5	0	800	१०8.१७0				
11.	Painters	5	0	800	१०8.१७0				
12.	Dry Wall Maunders	4	0	800	१०८.१७0				
13.	Coffee Maker	5	0	500	६५.१0५				
14.	General Worker for Construction	40	0	450	५८.५८५				
15.	Welders	20	0	900	११७.३00				

बेदीरक रोजगार विभाजनबाट नराखेको जानकारी: १. आएको जानकारी प्राप्त प्राप्त गर्नुअघि विरिधता नपछि मात्र कम्पनीमा गर्नु रकम कुनछन्नु होला । कुनैकोको रकमको मोटर अनिवार्य लिनुहुनेछ । २. आयु: कस भन्ने आउने नुनकुनका रहेको बेवासी कुनैदिन बिचोको समयक ठेगाना र पोल न्ने हल ठाकान राख्नुहुनेछ । आयु: कतिगर्जमा पढा समयक भन्ने सजिलो हुन्छ । ३. घर: बिशेषमा (सुचना) वा उपलब्ध भएको भन्दा बढी रकम करैलाई नदिनुहुनेछ । ४. बिशेष जानु अघि अनिवार्यरीरमा वा इन्टरव्यू तालिम अनिवार्य लिनुपर्ने छ । ५. बिशेष जानु अघि आयु: आउने नुनकुन कस दिने कम्पनी पाउने सेवा तथा सुविधा र अन्य सहकार रको सेवा पढेर मात्र सम्झना पत्रमा हस्ताक्षर गर्नु होला र सो को छाप । ५. प्रति आयु: रको रकमको लिनेछ । ६. कसमा बिशेष अघि बेवासीको बिनाबस्न प्रयोग गर्नुहुनेछ। अन्तर्या ठमिले सम्झनामा हुन्छ । ७. घर: बिशेषमा सम्झनामा वा को कुनैकुनैपछा बेदीरक रोजगार विभाग, ताप्लेजुला सार्वक गर्नुहुनेछ ।

क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय	काम/हस्तान्तरण गर्ने दिन	खाना/बस्ने कक्ष/कारबार सुविधा/अन्य
1.	Agriculture Worker	50	0	450	५८.५८५				
2.	Factory Worker	50	0	450	५८.५८५				
3.	Electrician	10	0	750	९७.६५५				
4.	Mechanic	10	0	750	९७.६५५				
5.	Steel Grinder	5	0	750	९७.६५५				
6.	Tailer Driver	25	0	1050	१3६.७२0				
7.	Worker for Aluminium, Pvc Windows And Doors	10	0	700	८१.१8५				
8.	Aluminium, Pvc Windows And Doors Maunders	5	0	800	१०8.१७0				
9.	Facade Maunders	6	0	800	१०8.१७0				
10.	Ceramic Tiles Madunders	5	0	800	१०8.१७0				
11.	Painters	5	0	800	१०8.१७0				
12.	Dry Wall Maunders	4	0	800	१०८.१७0				
13.	Coffee Maker	5	0	500	६५.१0५				
14.	General Worker for Construction	40	0	450	५८.५८५				
15.	Welders	20	0	900	११७.३00				

क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय	काम/हस्तान्तरण गर्ने दिन	खाना/बस्ने कक्ष/कारबार सुविधा/अन्य
1.	Agriculture Worker	50	0	450	५८.५८५				
2.	Factory Worker	50	0	450	५८.५८५				
3.	Electrician	10	0	750	९७.६५५				
4.	Mechanic	10	0	750	९७.६५५				
5.	Steel Grinder	5	0	750	९७.६५५				
6.	Tailer Driver	25	0	1050	१3६.७२0				
7.	Worker for Aluminium, Pvc Windows And Doors	10	0	700	८१.१8५				
8.	Aluminium, Pvc Windows And Doors Maunders	5	0	800	१०8.१७0				
9.	Facade Maunders	6	0	800	१०8.१७0				
10.	Ceramic Tiles Madunders	5	0	800	१०8.१७0				
11.	Painters	5	0	800	१०8.१७0				
12.	Dry Wall Maunders	4	0	800	१०८.१७0				
13.	Coffee Maker	5	0	500	६५.१0५				
14.	General Worker for Construction	40	0	450	५८.५८५				
15.	Welders	20	0	900	११७.३00				

क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय	काम/हस्तान्तरण गर्ने दिन	खाना/बस्ने कक्ष/कारबार सुविधा/अन्य
1.	Agriculture Worker	50	0	450	५८.५८५				
2.	Factory Worker	50	0	450	५८.५८५				
3.	Electrician	10	0	750	९७.६५५				
4.	Mechanic	10	0	750	९७.६५५				
5.	Steel Grinder	5	0	750	९७.६५५				
6.	Tailer Driver	25	0	1050	१3६.७२0				
7.	Worker for Aluminium, Pvc Windows And Doors	10	0	700	८१.१8५				
8.	Aluminium, Pvc Windows And Doors Maunders	5	0	800	१०8.१७0				
9.	Facade Maunders	6	0	800	१०8.१७0				
10.	Ceramic Tiles Madunders	5	0	800	१०8.१७0				
11.	Painters	5	0	800	१०8.१७0				
12.	Dry Wall Maunders	4	0	800	१०८.१७0				
13.	Coffee Maker	5	0	500	६५.१0५				
14.	General Worker for Construction	40	0	450	५८.५८५				
15.	Welders	20	0	900	११७.३00				

क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय	काम/हस्तान्तरण गर्ने दिन	खाना/बस्ने कक्ष/कारबार सुविधा/अन्य
1.	Agriculture Worker	50	0	450	५८.५८५				
2.	Factory Worker	50	0	450	५८.५८५				
3.	Electrician	10	0	750	९७.६५५				
4.	Mechanic	10	0	750	९७.६५५				
5.	Steel Grinder	5	0	750	९७.६५५				
6.	Tailer Driver	25	0	1050	१3६.७२0				
7.	Worker for Aluminium, Pvc Windows And Doors	10	0	700	८१.१8५				
8.	Aluminium, Pvc Windows And Doors Maunders	5	0	800	१०8.१७0				
9.	Facade Maunders	6	0	800	१०8.१७0				
10.	Ceramic Tiles Madunders	5	0	800	१०8.१७0				
11.	Painters	5	0	800	१०8.१७0				
12.	Dry Wall Maunders	4	0	800	१०८.१७0				
13.	Coffee Maker	5	0	500	६५.१0५				
14.	General Worker for Construction	40	0	450	५८.५८५				
15.	Welders	20	0	900	११७.३00				

क्रि.सं.	कामदारको पद	मास सङ्ख्या पुरुष महिला	न्युनतम वेतन/घण्टा	मासिक तलब EURO	मासिक तलब ले.रु.	अन्य रकम/तुल्य सुविधा	प्रतिनिधि काम/हस्तान्तरण गर्ने समय
----------	-------------	-------------------------	--------------------	----------------	------------------	-----------------------	------------------------------------

